

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petič vrst & Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« valja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strommayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Jugoslavija - močan činitelj miru na Balkanu

V Berlinu ponavljajo besede kneza namestnika Pavla: Jugoslavija ni bila ustvarjena za zeleno mizo

Nemški narod zna ceniti ljubezen Srbov, Hrvatov in Slovencev do samostojnega narodnega življenja — Jugoslavija je dokazala, da želi ohraniti mir svojemu narodu

BERLIN, 24. marca AA. (DNB) »Berliner Börsen Zeitung« prinaša topel članek o Jugoslaviji, ki zelo objektivno in simpatično opisuje zgodovino boja jugoslovenskega naroda za zedinjenje.

Pisec članka govori o raznolikosti Jugoslavije, ki pa kljub zgodovinskim nasprotjem predstavlja enotno celoto. Članek, ki kaže globoko poznanje jugoslovenskih narodnih prilik in stremeljenj, opisuje stoletne napore srbskega naroda, da si ohrani svoje ognjišče, stoletne žrtve srbskega naroda za osvoboditev izpod Turkov, in napore Hrvatov, da bi si ohranili svojo domovino.

Članek pravi nadalje, da Jugoslavija ni nastala za zeleno mizo, ampak z velikimi vojaškimi podvigi srbske vojske in naporu vseh delov Jugoslavije, da bi prišli do svoje samostojne in združene domovine. Na koncu pravi:

Nobenemu izmed sosedov Jugoslavije ni na tem, da bi bila Jugoslavija oslabiljena. Interesom sosedov najbolje ustreza, če Jugoslavija še naprej ohrani svoj dosedanj čvrsti položaj. Jugoslavija, ki je gospodar najvažnejših poti, ki vodijo skozi srednjo Evropo na vzhod, je že od začetka vojne močan činitelj miru na Balkanu in potemtakem zelo pomembna ovira vsem, ki hočejo, da bi se vojna razširila na ta del Evrope.

Odmev članka v nemških odločilnih krogih

Berlin, 24. marca e. Članek beograjskega dopisnika »Berliner Börsen Zeitung« je v berlinskih političnih, diplomatskih in novinarskih krogih izzval največjo pozornost.

Ne prikrivajo, da se mnenje, ki je bilo izraženo v tem članku o Jugoslaviji, popolnoma strinja z mnenjem, ki danes vlada o Jugoslaviji v uradnih nemških krogih, dasi je

bilo že prej znano, da nemški politični činitelji goje do jugoslovenskega naroda zaradi njegovega viteškega duha in zaradi njegovih lastnosti in tudi iz čisto praktičnih razlogov, ki se tičejo gospodarskega sodelovanja med obema sosedoma, spoštovanje, ki mora biti tudi v jugoslovenskih narodnih množicah sprejeto z zaupanjem.

Nemški narod, ki vodi danes boj za neodvisnost pred mednarodnimi borznimi špekulanti, zna ceniti ljubezen Srbov, Hrvatov in Slovencev do samostojnega narodnega življenja in zato vse vesti, ki so se zadnje dni širile, pomenijo po mnenju političnih krogov v Berlinu globoko žalitev za nemško narodno vodstvo in prav tako za ves nemški narod.

Jugoslavija je po splošnem prepričanju berlinskih političnih krogov izšla iz krize, ki je bila ustvarjena na umeten način in ki ji ni bila potrebna. Danes se jugoslovenskemu narodu nudi velika bodočnost, bodočnost osrednje balkanske države, ki čuva vse prometne vozle, ki vežejo vzhod z zapadom. Jugoslavija je s svojim zadržanjem dokazala, da želi ohraniti mir svojemu narodu in da spoštuje sodelovanje vseh tistih, ki v njej ne vidijo instrumenta za mednarodno obračunavanje, temveč spoštujejo njene meje in njeno ljubezen do samostojnosti.

Pred Jugoslavijo so danes ogromne možnosti. Da izkoristi za svoj narod vse prednosti, ki se danes kažejo, bo Jugoslavija tudi do da-

našnjih mednarodnih dogodkov zavzela jasno stališče nevmešavanja v vojno, toda hkrati bo sprejela sodelovanje s svojimi naravnimi partnerji. Neodvisnost Jugoslavije v okviru velike evropske skupnosti je zajamčena in vsaka bojazen je postala brezpredmetna.

Vojni dogodki, ki bodo nastopili v prihodnjih tednih in mesecih, bodo potrdili, da je bila politika današnje jugoslovenske vlade ne glede na naravno povezanost med Nemčijo in Jugoslavijo edino pravilna in vsi tisti, ki so bili drugačnega mnenja, bodo na ta način izgubili upravičenost govoriti, da dijo račune o jugoslovenskem narodu.

Rumunska sodba o položaju

Bukarešta, 24. marca. e. Rumunska javnost posveča izredno pozornost stališču Jugoslavije do novega položaja na Balkanu in pričakuje z napetostjo nadaljnega razvoja jugoslovenskih odnosov do držav osi. Prav tako tudi rumunski tisk posveča prve strani temu vprašanju. S tem v zvezi poudarjajo, da je danes od Jugoslavije v veliki meri odvisna usoda Balkana. Rumunski politični krogi pa tudi tisk izražajo iskreno priznanje pametnih politik, ki jo je Jugoslavija vodila v mnogih težkih položajih in smatrajo, da bodo vodilne osebe Jugoslavije znale tudi

»Jugoslavija in njen narod nista pričakala te vojne nepripravljeni. Na zunanja politika je na edino možnem temelju medsebojnega spoštovanja državne in narodne celote vzpostavila pristranske odnose z vsemi sosedni in jih celo zapečatila s pogodbenimi prijateljstvi in sodelovanjem. Naša zunanja politika je ustvarila na naših mejah nesporno stanje, ki temelji na točnem razlikovanju med našim in tujim ter je prav s tem postavila najtrdnjše temeljne kamne trdnjavskega zidu naše svobode in neodvisnosti, ki pa ne predstavljajo nikakega kitajskega zidu izolacije sodelovanja s sosedni, pač pa kažejo našo željo po harmoničnem sodelovanju in medsebojnem razumevanju tako v težkih kakor v jasnih časih.«

Zagrebske »NOVOSTI«

Uprimo te dni oči v našo vojsko. Naši komandanti govorijo odmerjeno in kratko. Govore kot moške, za katerimi stojijo milijoni naroda, oboroženega s srečnim in bojno opremo. Besede generala Stefanovića v Ljubljani in ostalih naših komandantov sirom države ponavljajo danes naš narod na pamet. Vsi pa se v teh dneh spominjamo tudi besed kneza namestnika Pavla, izgovorjenih 1. decembra lani, da »naša država ni bila ustvarjena za zeleno mizo in da čuvamo našo državo pokolenja, ki so vredna svojih velikih prednikov. Bodimo ponosni, da pripadamo takemu narodu, kakršen je naš.«

SOKOLSKI GLASNIK

topot najti pravo pot, ki najbolj odgovarja življenjskim interesom jugoslovenskega naroda.

V bukareštanskih nemških krogih smatrajo, da bo Jugoslaviji pripadala izredno važna gospodarska vloga v novi evropski organizaciji, ki jo pripravlja Nemčija. Nemčija, prepričana o prijateljskem zadržanju Jugoslavije, nadaljuje organizacijo svoje vzhodne vojske v Bolgariji, kamor se vsak dan pošiljajo neštete čete, letalske, suhozemne in pomorske. Pomorske sile bodo na jugu naletele na male torpedovce, tako imenovane vedete, s katerimi bodo pričele pomorsko vojno v Egejskem morju.

Vse to po mnenju obveščenih krogov v Bukarešti kaže na dejstvo, da bo Nemčija po ureditvi položaja na Balkanu nadaljevala pot proti Egejskemu morju. Vsekakor, tako pravijo obveščeni krogi, bo nadaljni razvoj položaja odločil, po kateri poti naj gre Nemčija proti skrajnemu cilju, ki je na drugi strani Sredozemskega morja.

Zbližanje med Rusijo in Turčijo

Pripravlja se ruska deklaracija, ki naj bi zagotovila, da Sovjetska zveza ne bo delala Turčiji težav v primeru neizzvanega napada — Turčija je slej ko prej odločena braniti svojo svobodo in neodvisnost

Solun, 24. marca. e. Grški tisk beleži informacije iz raznih virov, po katerih naj bi bila dala Sovjetska zveza Turčiji zagotovila, da ne bo delala Turčiji težav v primeru, če se poslabšajo njeni odnosi s katerikoli svetovno silo. Mislijo, da bo ta zagotovitev v kratkem uradno objavljena.

Besedilo deklaracije bo hkrati tudi dokaz, da so rusko-turški odnosi na trdni in zanesljivi podlagi. Deklaracija naj bi bila objavljena v Moskvi in bo istočasno potrdila sovjetsko turško prijateljstvo ter okrepila notranji in zunanje politični položaj Turčije.

Bukarešta, 24. marca. e. V tukajšnjih dobro obveščenih krogih se izve iz Ankare, da se med Rusijo in Turčijo vodijo pogajanja glede sklenitve pakta o nenapadanju, odnosno o podaljšanju pakta, sklenjenega leta 1926.

Ta pogajanja so, kakor zatrjujejo, že pri kraju in je v najkrajšem času pričakovati, da bosta hkrati v Ankari in Moskvi objavljena uradni komunikacije in vzajemna deklaracija o nenapadanju. S tem v zvezi je bil turški veleposlanik v Moskvi Aktaj ponovno sprejet pri pomočniku zunanjega komisarja Višinskem.

Diplomatski krogi v Ankari smatrajo, da želi Turčija na ta način zavarovati svoje zaledje v primeru vojnega spopada v tem delu Evrope.

Carigrad, 24. marca. e. (United Press). Po poročilih, ki so tu na razpolago, ne odgovarjajo dejanskemu stanju glasovi o podpisu sovjetsko turškega pakta o nenapadanju.

Na odločilnem mestu izjavljajo, da bo v kratkem v Moskvi objavljen komunikacije, ki bo vseboval pregled izmenjave misli med Sovjetsko zvezo in Turčijo. V tem komunikatu bo tako z ruske kakor s turške strani vsebovani medsebojni zagotovitev miroljubnosti.

Ta komunikacije ne bo imel, kakor izjavljajo politični krogi, obliko sovjetsko turškega pakta in prav tako ne bo popolnoma formalne narave, kakor je skupna izjava dveh vlad.

Carigrad, 24. marca. e. Kakor že javljeno, je narodna republikanska stranka

organizirala po vsej državi celo vrsto političnih konferenc, da se narod seznaní s položajem Turčije v sedanji mednarodni situaciji.

Na konferenci v Ankari je govoril podpredsednik stranke Inaltai, ki je v svojem govoru rekel, da Turčija podrobno zasleduje razvoj svetovnega položaja in še nadalje posveča vse svoje napore temu da ostane izven vojne. Pacifizem Turčije je odvisen od raznih pogojev. Potrebno je, da drugi narodi ne goje slabih namenov proti turški varnosti in integriteti. Če bo nekega dne na Bližnjem vzhodu skaljen mir, odgovornost ne bo padla na Turčijo. V tem primeru bo turški narod žrtvoval

tudi poslednje kaplje krvi za svojo državo.

V nadaljnjem govoru je omenil sveto in prijateljsko, ki vežeta Turčijo z Anglijo in izjavil, da bo Turčija svoje obveze spoštovala in do kraja izpolnila.

Tudi v drugih mestih so bila zborovanja, na katerih so bili podobni govori.

Izselitev vojne industrije z evropskega ozemlja
Carigrad, 24. marca. i. (United Press). Po zanesljivih poročilih je že izdelan načrt za odstranitev vojne industrije iz evropskega dela carigradske oblasti v Anatolijo.

Angleži zavzeli Negeli

Drugod v Abesiniji se nadaljuje operacije — Prav tako na področju Kerena v Eritreji

Kairo, 24. marca. s. (Reuter). Včerajšnje službeno poročilo poveljstva angle-

ške vojske na Bližnjem vzhodu javlja, da so angleške čete zavzele Negeli v južni Abesiniji.

Negeli je bil zelo važna italijanska postojanka ter leži ob »kraljevski cesti«, ki so jo Italijani zgradili iz Adis Abebe v Dolo, odkoder so prodirale angleške čete, ki so zavzele Negeli.

Včerajšnje poročilo letalskega poveljstva javlja, da so angleški bombniki izvedli močne napade na železniško progo iz Adis Abebe v Diredauo. Neki vlak je bil pri tem razdeljan. Drugod v Abesiniji so angleška letala bombardirala motorizirane transportne, vojašnice in skladišča.

Pri Kerenu po zadnjih poročilih ni večje spremembe. Angleško letalstvo je zopet ponovno bombardiralo Keren in Asmaro.

Kairo, 24. marca. s. (Tass). United Press poroča o bojih pri Kerenu: Stiri dni italijanska letala sploh niso stopila v akcijo proti angleškim postojankam. Nato pa sta nenadno dva italijanska bombnika tipa Savoia bombardirala angleške fronte položaje. V odgovor je neka angleška letalska eskadrila v teku istega dne izvedla 23 zaporednih napadov na Keren ter vrгла pri tem 14 ton bomb.

Kairo, 24. marca. AA. Vrhovno povelj-

stvo angleških oboroženih sil na Srednjem vzhodu sporoča: Libija: Nič novega.

Eritreja: Na področju Kerena se boji nadaljujejo. Včeraj so naše čete zabeležile nekaj krajevnih uspehov in je sovražnik pretrpel izgube. Ujeli smo 130 sovražnih vojakov. — Abesinija: Zavzeli smo važno mesto Negeli. V vseh ostalih krajih se operacije nadaljujejo v našo korist.

Junaštvo branilcev Džarabuba

Berlin, 24. marca. AA. (Stefani). Ves nemški tisk z začudenjem piše o junáškem držanju branilcev Džarabuba, ki so po štirimesečnem junáškem odporu klonili pred številčno močnejšim sovražnikom. Listi komentirajo vojna poročila italijanskih listov in poudarjajo hrabrost fašistične Italije, ki vztraja do poslednjih moči in do poslednjih tehničnih možnosti.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« n. pr. navdušeno piše o polkovniku Costagniju iz garnizije v Džarabubu, ki je vztrajal do zadnje kaplje krvi in do zadnjega strela. Tudi »Berliner Börsen Zeitung« komentira ta dogodek pod naslovom »Stiri mesece italijanskega junáškega odpora«.

Olje in mast na karte v Bolgariji

Sofija, 24. marca. AA. (Stefani). Od jutri naprej bodo v Bolgariji dobivali olje in mast samo na podlagi bonov. Vojni minister je odredil, da bodo kmetje dobili nazaj rekvirirane konje, da bi mogli opraviti poljska dela.

Velik požar v Galacu

Bukarešta, 24. marca. AA. (DNB). V Galacu je izbruhnil velik požar v neki tkalnici. Požar je povzročil veliko paniko in je vsa tkalnica zgorela. Škoda znaša približno 6 milijonov levov.

Minister Beaverbrook o angleškem letalstvu

London, 24. marca. s. (Reuter). Minister za letalsko proizvodnjo lord Beaverbrook je dejal včeraj v govoru po radiu, da vztraja Anglija sedaj z rekordnim številom letal. Angleško letalstvo je močnejše, nego je bilo kdajkoli v zgodovini. Tudi proizvodnja novih letal v angleških tvornicah je pretekli mesec prekosila vse rekorde. Prav tako pa se angleško letalstvo izpopolnjuje v kakovosti letal. V zadnjih mesecih je šest tinov stopilo v akcijo, drugi novi tipi pa so že v gradnji, ali pa izdelujejo zanje načrte.

Novi ruski poveljnik na Daljnem vzhodu

J. R. Apanašenko

Moskva, 24. marca. AA. (Havas). Neki list v Habarovsku sporoča, da je general Apanašenko, bivši poveljnik vojaške oblasti v osrednji Aziji govoril v Habarovsku na neki strankini konferenci vojakov na Daljnem vzhodu. Iz tega se sklepa, da je general Apanašenko imenovan za poveljnika sovjetskih čet na Daljnem vzhodu.

Odlikovanja v Moskvi

Moskva, 24. marca. AA. (Tass). Višji odbor za napredovanje je pod li na lov doktorja tehničnih znanosti generalu Ivanovu, ki je znan strokovnjak za toplotno. Naslov doktorja vojaških inženirskih znanosti je dobil podmaršal Gončarov, profesor vojaške in mornariške akademije »Voščolov«. Naslov doktorja vojnih znanosti je dobil Barsukov, pisec številnih strokovnih zprav o toploti. Naslov doktora ris umetnosti je dobil znani umetnik Juon, gledališki slikar za bleščasti nastop ar.

BORZNA POROČILA

Curli 24. marca Beograd 10. Pariz 8.12 London 17.325 New York 431. Bruselj 69. Milan 21.725 Madrid 39.50 Amsterdam 229. Berlin 172.50 Stockholm 102.725. — Oslo 98.50 Kodani 83.50 Sofija 425. Lisabona 17.27. Budimpešta 85.50. Atene 300 Carigrad 337.50. Bukarešta 200. Heisingfors 875. Buenos Aires 99.50.

Naš narod in sedanji položaj

Iz zadnjega poročila o seji ministrskega sveta se je izvedelo, da je jugoslovenska vlada minuli četrtek posvetila svojo triurno sejo razmišljanju o aktualnih vprašanjih v zvezi z današnjim vnanjim položajem. Temu poročilu je naša javnost poklonila polno pozornost, ko je prišlo v čast, ko se vsak naš državljan upravičeno bavi z istim vprašanjem. Seveda na svoj način, kakor si eventualno želi in čuti na osnovi onih obvestil — čisto nepopolnih in netočnih — s katerimi razpolaga. Toda nobenemu našemu človeku se pri vsem tem ne more zanikati globoko ukoreninjeno patriotsko čustvo, ki ga vzbujajo aktualna vprašanja, ki jih razpravlja in na njihovi osnovi pravi sedanji položaj. Tako je tudi treba in tako mora biti.

Ne samo danes, že od nekdaj je naš narod kazal svojo značilno črto: ljubezen do države, miru in delu v dostojanstvu. Stoletne borbe, ki so mu bile vsiljene in pripravljene, da si z njimi kot skrajnimi sredstvi zavarujejo boljše bodočnost, so se vodile vedno z istim ciljem: da potem v miru in brez sovražstva nadaljuje svoje nesebično delo, koristno njemu in drugim. Svojo svobodo, svojo neodvisnost in svoje državo je znal vedno ljubiti nad vse, četudi bi bilo treba za to doprinesiti vse potrebne žrtve. In prav zato, ker je imel te narodne svetinje vedno v duši, vedno pred očmi, jih je naš narod vedno modro čuval.

Danes se narodno vprašanje, da bi uresničili svoje revindikacije ali da bi ohranili, kar imajo. Prvi menijo, da so utegnjeni in da nimajo življenjskega prostora, drugi pa se nasprotno bore, da bi obdržali ono, kar je njihovo. Bori se zato, ker niso mogli z mirolojubnimi sredstvi preprečiti spopada. Tako je danes na svetu.

Pri nas ni eno ne drugo. Pri nas je slo in gre se za to, da z mirolojubno politiko dobrih in prijateljskih odnosov do sosedov zavarujemo svoje nacionalne in življenjske ideale: svobodo, neodvisnost in državno celoto. Na tem se tudi danes deli, ker za skupnost ni potrebno vselej delati s skrajnimi sredstvi, z oboroženo silo, temveč tudi z mirolojubnim stremeljenjem, da bi se ustvaril močan trdnjavski zid, ki bi zdržal razširjenega vojnega spopada, ki ga nihče ne želi — in da bi se preprečilo uničenje in vse druge vojne grozote.

S tako politiko more ostati naša država izven vojnega požara in ji bo uspešno, da po pomirjenju elementov v novem evropskem stanju, ki bo neogibno prišlo, pomaga pri ureditvi razmer mirne dobe, sodelovanju med narodi in gospodarski obnovitvi, v korist sebi in drugim. Pri izvajanju te politike se mora nedvomno računati s stvarnostmi okoli nas in pri nas. Vnanja stvarnost v vojni dobi je izpostavljena spremembam, katerim se mora prilagoditi tudi politika naše države, ako hoče dosledno ohraniti svoje mirolojubne stališče. Kazne se, da bo ta prilagoditev vnanjim razmeram šla vse dotle, dokler ne prideva v vprašanje naša svoboda in neodvisnost in dokler ne ostanjejo meje naše države za vsakogar nedotakljive. Prav tako pa je potrebno, da se v tej prilagoditvi ohrani enotnost na znotraj, v državi in da se ne izgubi zaupanje, ki ga moramo imeti drug v drugega. Pridobitve naše države so odvisne prav tako od notranjih, kakor od vnanjih pogojev. Enotnost in zaupanje v današnjem položaju se bo doseglo samo z vero, da nobenemu izmed nas ne manjkata patriotizem in skrb, da se stori samo ono, kar je v dobrobit naroda.

»Politika«, 23. III. 1941.

Švicarska nevtralnost

Bern, 24. marca. AA. (Stefani). Predsednik švicarske zveze je imel govor na kongresu radikalne stranke. Med drugim je izjavil, da bo Švica med vojnino in po vojni ohranila svoje stališče popolne nevtralnosti.

Politika, ki jo izjavi Švica, ne more dovoliti državi, da bi se priključila kateri izmed obstoječih skupin. Toda švica lahko na gospodarskem polju sodeluje z eno od teh skupin, to je, da svoje gospodarsko prilagoditvi novemu gospodarskemu redu. Smo pristali gospodarskega sodelovanja pod pogojem, da lahko ohranimo svoje gospodarsko neodvisnost.

Ameriško oboroževanje

New York, 24. marca. (Tass). General Bret, pomočnik poveljnika ameriškega letalstva, je izjavil pred odborom za kredite v predstavniki zbornici, da namerava ameriško vojni ministrstvo vsako leto izvežati 30.000 pilotov namesto 12.000, kakor je bilo določeno.

Washington, 24. marca. s. (Reuter). Ameriška vlada se bavi z načrtom, da podvoji program za gradnjo 200 novih trgovskih ladij v ameriških ladjedelnicah. Mehliška vlada je pristala, da bo nekaj novih trgovinskih ladij za Zedinjene države zgrajenih v mehških ladjedelnicah.

Živahnost v Gibraltarju

Madrid, 24. marca. s. (Tass). Francoska agencija OFI javlja iz Algecirasa, da je opaziti v Gibraltarju veliko živahnost. Pred kratkim je dospelo v luko 10 angleških tovornih ladij v spremstvu dveh patrolnih ladij in enega rušilca.

V gibraltarski trdnjavi so bili postavljeni novi daljnosejni topovi. Vojašnice so polne vojaštva. Deloma so morali vojaki ostati celo na trgovskih ladjah, ki so jih pripeljale, ter so bile te ladje spremljene včasne vojašnice.

Šahovski turnir v Leningradu

Leningrad, 24. marca. e. AA. (Tass). Včeraj se je v palači Urlicki pričel šestdnevni šahovski prvenstvo SSSR. Rezultati prvega kola so bili: Ljilienthal — Smislov remis, partija Keres — Bondarevski je bila prekinjena, vendar v bolj-ši poziciji za Keresa. Zaradi bolezni ukrajinkega prvaka Boleslavskega njegove partije ni bile odigrane.

V drugem kolu, ki bo odigrano danes 24. t. m. se sestanejo Boleslavski in Bondarevski. Smislov in Keres ter Botvinnik in Ljilienthal.

Macuoka o svojem potovanju v Evropo

Rekel je, da ima eno samo željo: sestati se z voditeljema Nemčije in Italije — Danes vljudnostni obisk pri Molotovu

Moskva, 24. marca. AA. (DNB). Včeraj ob 15.30 krajevnega časa je prispel na moskovsko železniško postajo vlak z japonskim zunanjim ministrom dr. Josukom Macuoka in njegovim spremstvom.

Moskva, 24. marca. AA. (DNB). Japonski zunanjji minister Macuoka je včeraj sprejel na japonskem veleposlanstvu tukajšnje predstavnike nemškega tiska. Macuoka je rekel, da je šel na potovanje z velikim veseljem in velikim pričakovanjem. Zlasti pa je zadovoljen, ker bo imel priliko videti velikega vodjo Nemčije Adolfa Hitlerja, nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa in druge nemške osebnosti. Rekel je, da upa, da se s temi osebnostmi ne bo samo srečal, ampak se bo z njimi tudi zblížal. Smatram za svoje dolžnost, je rekel Macuoka, da se točno spoznam z vodjo rajha in njegovimi sodelavci, zlasti odkar nas veže medseboj trojezve.

Nato je Macuoka opozoril na to, da predstavlja trojezve za zunanjo japonsko politiko največje mednarodno sredstvo, v katerem je Japonska sploh kdaj delovala. Nekateri ljudje morda mislijo, da imam kaj posebnega, ko potujem v Nemčijo in Italijo. Toda jaz imam samo eno željo: sestati se z voditeljema Nemčije in Italije ter ju spoznati. Japonski zunanjji minister je nato rekel, da potovanje, na katerega je šel na povabilo nemške in italijanske vlade, odgovarja lastni želji.

Moskva, 24. marca. s. (Ass. Press). Po svojem prihodu v Moskvo je podal japonski zunanjji minister Macuoka izjavo novinarjem kratko izjavo.

Med drugim je rekel, da si želi ogledati, kolikor bo dopuščal čas, tudi zapadni bojišče. Prav tako bi se rad seznanil s splošnim položajem v Evropi. Macuoka je dejal, da se bo na povratku za nekaj časa ustavil v Moskvi ter bo tedaj stopil v stik z vodilnimi sovjetskimi osebnostmi. Svoje bivanje v Evropi ne bi želel razširiti, ker ne bi bil več kakor šest tednov odsoten iz Tokia.

Macuoka bo danes napravil vljudnostni obisk pri predsedniku sveta ljudskih komisarjev Molotovu, zvečer pa bo nadaljeval potovanje v Berlin.

Moskva, 24. marca. AA. (Reuter). Japonski veleposlanik general Tatekava je včeraj priredil banket na čast svojemu ministru Macuoki. Danes bo nemški veleposlanik v. Schulenburg priredil slovesno kosilo na čast Macuoki.

Moskva, 24. marca. AA. (Reuter). V japonskih krogih v Moskvi pravijo, da se bo Macuoka vračal tudi v Moskvo, kamor bo verjetno prišel 1. aprila. Isti krogi izjavljajo, da bo Macuoka ostal nekaj časa v Moskvi, preden bo nadaljeval pot na Japonsko.

Boji v Albaniji

Udeleževanje topništva in krajevnih ofenzivnih operacij — Italijani se utrjujejo pri Tepeleniju

Atene, 24. marca. s. (At. ag.) Grški generalni štab javlja v svojem sročnem 148. vojnem poročilu:

Udeleževanje topništva. Sovražnik je v območju reke Vojushe podvel nekaj krajevnih ofenzivnih operacij, ki pa so bile s težkimi izgubami zanj odbite.

Grško notranje ministrstvo javlja, da so sovražna letala včeraj napadla tri točke v notranjosti Grčije. Povzročena škoda je majhna. Ena ali dve osebi sta bili ubiti. Atene, 24. marca. e. Na bojišču v Albaniji je vladalo včeraj zatišje skoraj na vseh odsekih, razen na osrednji fronti. Kjer so se boji nadaljevali. Okrog Tepelenije ni bilo bojev, razen manjših prask. Čete na eni in drugi strani se utrjujejo v novih položajih. Boji se vodijo okrog samega mesta, kjer so prve grške čete. Na odseku reke Devoli se boji tudi nadaljujejo.

Italijansko topništvo je s sodelovanjem letalstva včeraj neprestano bombardiralo nasprotno položaje. Enajsta italijanska armija se na vsej fronti močno upira nasprotniku, ki izvaja hud pritisk. Na ostalih odsekih je vladal popoln mir. Letalstvo na obeh straneh je bilo zelo aktivno.

Na bojišču 24. marca. AA. (Stefani). Včeraj so se ponovili napadi italijanskih bombnikov na Prevezo. Skupina letal je včeraj zjutraj vrгла nekaj ton bomb na pristanišča in poškodovala in uničila naprave v pristanišču.

Atene, 24. marca. AA. (Atenska agencija). Ministrstvo za javno varnost je dne 23.

marca zvečer objavilo naslednje uradno poročilo:

Sovražna letalstva je v notranjosti opravilo naslednje napade: V Prevezi ni bilo žrtv, pač pa je bila prizadeta stvarna škoda na poslopih. V Likuri je bila prizadeta manjša stvarna škoda. Na zapadnem Peloponezu je bila povzročena neznatna škoda.

Angleška in ameriška poročila

Atene, 24. marca. s. (Reuter). Kakor javlja grško propagandno ministrstvo, so izvedle grške čete na bojišču v Albaniji večer več uspešnih patrolnih akcij, ne da bi utrpeli izgube. Ujeti italijanski vojaki pripovedujejo, da se italijanske čete po ofenzivi pred desetimi dnevi sedaj zakopavajo v svojih postojankah pri Tepeleniju. Italijani tudi reformirajo jedinice, ki so v teku ofenzive utrpeli večje izgube.

Atene, 24. marca. s. (Tass). United Press javlja, da so po informacijah grškega propagandnega ministrstva Grki te dni odbili dve italijanske napade na osrednjem sektorju bojišča. Pri tem sta bila dva sovražna tanka uničena, več drugih pa je bilo poškodovanih.

Italijanski ujetniki pripovedujejo, da so italijanske divizije Pinerolla, Sienna in Legnano v trodnevni boj v območju planine Trebesine pretrpele velike izgube. Po grških informacijah angleško in grško letalstvo zadnjih šest dni popolnoma obvladujeta nebo nad bojiščem v Albaniji.

Letalska vojna na zapadu

Ponoči so napadla angleška letala nemško prestolnico Nemški bombniki nad Anglijo

Berlin, 24. marca. AA. (DNB). Kakor je DNB izvedel, so angleška letala ponoči letela nad severno Nemčijo. Nekatera letala so se skušala prebiti do Berlina. Ta poskus pa se je posrečil samo nekaterim angleškim letalom, da so prišli do Berlina.

Sovražna letala so iz velike višine metala zažgalne bombe, ki so padle na stanovanjske dele mesta. Prizadejana škoda je neznatna. Protiletalski zaščitni oddelki so takoj v začetku omejili požare, ki so izbruhnili. Ubilih je bilo nekaj meščanov, več pa jih je bilo ranjenih.

London, 24. marca. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja:

Bombniki vojnega letalstva so preteklo noč napadli objekte v Berlinu, kakor tudi cilje v severozapadni Nemčiji.

New York, 24. marca. s. (Ass. Press). V oddaji za Ameriko je javil davi nemški radio, da so preteklo noč angleška letala

napadla Berlin, vendar so prispela v glavnem samo do mestne periferije.

London, 24. marca. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutrnjem komunikatu:

Preteklo noč je le malo sovražnih letal prodrla nad Anglijo. Vrženih je bilo manjše število bomb na vzhodno Anglijo, pri čemer je bila povzročena škoda na hišah. Bilo je tudi nekaj človeških žrtv.

London, 24. marca. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da so včeraj podnevi angleški bombniki napadli nemške vojašnice v Quiberonu ob Biskajskem zalivu. Ena izmed vojašnic je bila razrušena. Drug napad je bil izveden na neko protiletalsko ladjo, ki je spremljala neki konvoj pri Brestu. Nekaj angleških bombnik je med Calaisom in Boulogneom sestrelil nemško lovsko letalo, ki ga je napadlo. Nobeno angleško letalo ni bilo v teh operacijah izgubljeno.

Hudi napadi na Malto

Italijanska in angleška poročila o bombardiranju nemških letal

Na italijanskem bojišču, 24. marca. AA. (Stefani). Nemška letala so bombardirala naprave v Valetti (Malta). Zlasti so bile bombardirane naprave ob obali. Prav tako so letala bombardirala tudi parnike. Zadata je bila nekda škarka in sicer na prednjem delu, neka ladja pa je bila znatno poškodovana. Prizadejana je bila velika stvarna škoda v pristanišču. Ko so zmetala vse bombe, so se letala vrnila na svoja oporišča. Italijanska lovška letala, ki so spremljala nemške bombnike, so sestrelila štiri angleška letala.

Kairo, 24. marca. s. (Reuter). Iz Valette na Malto poročajo, da je bilo v soboto in v nedeljo izvedenih zopet več letalskih napadov na otok. V soboto je napadla Malto velika formacija sovražnih bombnikov in lovskih letal, ki pa so jo angleška lovška letala pregnala. V letalski bitki je nemški lovec tipa Messerschmitt 110 sestrelil eno angleško lovsko letalo. Pomeje pa je drugo angleško lovsko letalo sestrelilo nemški aparat, ki je dosegel ta uspeh. Kakor javlja uradno poročilo, je protiletalsko topništvo poškodovalo tudi še neko drugo sovražno letalo.

V noči od sobote na nedeljo so sovražna letala zopet napadla otok. Vrženih je bilo nekaj bomb, ki pa so povzročile le malo škode na civilnem imetju.

V nedeljo zjutraj je ponovila napad formacija sovražnih sturmoglavcev v spremstvu lovskih letal. Zopet je bilo povzročeno nekaj škode na civilnem imetju. Protiletalsko topništvo je v teku tega napada eno sovražno letalo sestrelilo, dve drugi pa poškodovano.

Včeraj popoldne so sovražna letala izvedla zopet močan napad na otok, vendar o tem napadu doslej še ni službenih poročil. Reuter javlja, da je bilo eno sovražno letalo pri tem napadu sestreljeno, druga pa poškodovano.

Knjižnice, arhive, znanstvene institute, sodišča, advokate itd. obveščamo, da z novim Vitoflex aparatom vse dokumente itd. hitro in poceni preslikamo. — Priporočila se DROGERIJA GREGORIC, kr. dv. dob., Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Prve „leteče trdnjave“ pristale v Angliji

Imajo štiri motorje s po 1200 ks in morejo preleteti 520 km na uro

London, 24. marca. s. (Reuter). Uradno poročajo, da so že prispela iz Zedinjenih držav v Anglijo prva štirimotorna bombna letala tipa B24, ki bodo v Angliji dobila ime »Liberator«.

So najboljši in največji bombniki, kar jih premorejo Zedinjene države. Letala so dolga po 22 m, razpetina kril pa znaša 37 m. Vsak izmed štirih motorjev ima po 1200 konjskih sil. Letala razvijajo maksimalno hitrost 325 milj na uro (520 km), njihov akcijski radij pa znaša 3000 milj (4800 km). Nosijo lahko po štiri tone bomb. Imajo 6 mož posadke in so zelo močno oborožena.

Prva letala tipa »Liberator« so bila že pretekli mesec po zračni poti poslana iz tvornice Consolidated Aircraft Corporation v San Diegu v Kaliforniji v Montreal

v Kanadi. Od tam so nadaljevala čez ocean pot v Anglijo.

Angleška vlada je pri tvornicah doslej naročila 26 takih orjaških bombnikov. Najbrže pa bo na podlagi zakona o posojanju vojnega materiala prejela Anglija še nekaj izmed 120 letal istega tipa, ki jih je za svojo uporabo naročila ameriška vojska.

Anglija bo iz Zedinjenih držav prejela tudi več štirimotornih letal tipa Boeing B 17. Ta letala so pred leti, ko so bila prvič zgrajena, dobila ime »leteče trdnjave«. Medtem pa so jih nekateri drugi štirimotorni angleški tipi, kakor Stirling in drugi, že prekosili, prav tako pa so bolj-ši od letal trdnjav novi ameriški »Liberatorji«. Tvornice Boeing izdelajo sedaj po eno letečo trdnjavo že vsak drugi dan.

Nedeljski sportni dogodki

Ljubljana, 24. marca. Naše trojno srečanje z Madžarsko na zelenem polju se je končalo uspešno in častno za nas. Izvojevali smo remis v glavni tekmi v Beogradu z 1:1, dočim so naši junjorji v predtekmi celotno zmagali s 3:1, a v Budimpešti je druga garnitura izgubila tesno z 0:2. Srečanju v Beogradu je prisostvovalo 15.000 gledalcev. V glavni tekmi so bili Madžari prvi polčas znatno v premoči in so v 8. minuti dosegli po levem krilu vodilni gol, toda naši so se v prvem polčasu izenačili. Gol je zabil Vajarevič. V predtekmi junjorjev se je zlasti odlikoval Ljubljanečan Smole, ki je zabil 2 gola. V Budimpešti so igrali precej ostro in so naša v drugem polčasu zaradi blesure Stoilkovića igrali samo z desetimi možmi.

Ljubljana je včeraj igrala z Redarstvenim iz Zagreba in po šibki igri zmagala z 2:0. V prvem kolu pokalnih tekem je Hermes zmagal nad Grafiko 3:0, Korotan nad Mostami 4:3, Jadran nad Svobodo s 5:1, Rapid nad Slavijo s 6:1.

Včeraj je Ilirija priredila tek čez drn in strn za seniorje in juniorje. Junjorji so tekli na 2500 metrov dolgi progi in je zmagal Peter Bodraje (Ilirija) v 3:30.4. Seniorji so imeli 4000 metrov dolgo progo. Zmagal je Jan Janko (Ilirija) 17:09.2.

V soboto in včeraj je bil v Ljubljani dvoboj v biljaru med Ljubljani in Zagrebom v kavarni Zvezdi. Ljubljanečani so zmagali na velikih mizi 6:2, na mali pa 4:1 in se tako izdatno revanžirali za lanski poraz.

Na črnem vrhu nad Jesenicami je bilo včeraj tekmovalje za prvenstvo dam v alpski kombinaciji. V smuku je zmagala Erika Heimova pred Pavlino Stolcarjevo, v slalomu pa Lojzka Pračeka pred Stolcarjevo. V celotni oceni alpske kombinacije si je naslov prvakinje priborila Pavlina Stolcar (Skala), ki je dosegla 249.08 točk; 2. Lojzka Praček (Gorenjec), 3. Erika Heim (Skala).

Sladkorja bi ne smelo primanjkovati

Poraba sladkorja znaša v Ljubljani 20 vagonov na mesec, zato se ne moremo zadovoljiti z 12 vagoni

Ljubljana, 24. marca. V preskrbovanju Ljubljane z živili so še vedno nekatere nerednosti, ki jih je treba takoj odpraviti že v interesu samega aprovizacijskega sistema. Predvsem se mora uveljaviti načelo, da mora mesto dobivati toliko najvažnejših življenjskih potrebščin kakor l. 1939. Zlasti bi Ljubljani naj ne odrgovali tistih živil, ki jih je dovolj, da zaloge lahko krijejo normalne potrebe v vsej državi. Ne naenjamno vprašanja moke in kruha; bilo bi brez pomena, ko že tičimo v sistemu nakaznic. Toda tudi ta sistem bi najbrž lahko izboljšali, posebno, če se bo obnesel prisilni nakup žita. Omejitev porabe moke je razumljiva, čeprav je naletela na kritiko, ni pa upravičena omejitev porabe sladkorja.

Sladkor sicer še ni naprodaj na nakaznice, vendar si ga morajo pritrgovati že tudi tisti meščani, ki so ga nekoli lažje kupovali kakor največjimi prebivalci. V Ljubljani tihotapci saharina doslej še niso tako razširili svoje klientske kakor marsikje na deželi in zlasti na meji. Če pa bodo morali meščani tako zelo varčevati s sladkorjem, ki je neobhodno potrebno živilo, bo poraba saharina — ki nima nobene hranilne vrednosti — narasla tudi pri nas. Sladkorja primanjkuje v Ljubljani že dober mesec, med tem ko ga je v podeželskih krajih dovolj.

Casopisje je že nekajkrat sporočilo, da so naše sladkorne tovarne producirale dovolj sladkorja v tej sezoni. Pomirjalo je ljudi, da bi ne kupili sladkorja brez potrebe ter da bi ne bilo na tržišču nepotrebnega zmede. Ljudje so tem vestem verjeli, a zato se tem bolj čudijo zdaj, ko je sladkorja začelo primanjkovati, čim je bila sladkorna kampanja končana. Čudijo se tudi, zakaj nameravamo še uvažati sladkor; napovedano je bilo, da bomo uvozili 1.200 vagonov sladkorja s Češko-Moravsko. Stevilke o produkciji sladkorja bodo vsaj približno točne, a pomanjkanje sladkorja je treba pripisovati nepravilnostim v razdelitvi. Za to je najboljši primer Ljubljana. Nič ne more očitati našim meščanom, da je sladkorja začelo primanjkovati, ker ga ljudje kupujejo čez potrebe. Iz zanesljivih številčnih podatkov je razvidno, da Ljubljana zadnje čase prejema manj sladkorja kakor ga je v prejšnjih normalnih razmerah. Na podlagi statistike mestnega trošarinškega urada so lahko povsem točno ugotovili, koliko sladkorja je bilo uvozenega l. 1939. Dovolj značilno je, da je bilo lani v Ljubljano uvozenega manj sladkorja kakor predlanskim. Lani je bilo uvozenega 1.641.342 kg, predlanskim pa 1 milijon 809.000. Lani so torej Ljubljanečani že varčevali s sladkorjem in ga niso kupili po shrambah, kajti sladkor je drag in posledice dragine se kažejo vedno bolj. Čemu so nam torej začeli zadnje mesece tako pičlo odmerjati sladkor v Ljubljani?

Ugotovljeno je bilo, da je znašala poraba sladkorja predlanskim na mesec v Ljubljani okrog 182.000 kg v gospodinjstvih in obrtnih ter industrijskih obratih. Računati je treba, da znaša skupna poraba sladkorja v Ljubljani po 18 do 20 vagonov na mesec. Na industrijo in obrt odprede okrog 4 do 5 vagonov sladkorja. V prehranjevalnem uradu so izračunali, da je bilo l. 1939, porabljeno v gospodinjstvih na mesec okrog 156.000 kg sladkorja.

Preskrbovalne ustanove se pri delovanju živili posameznim kramom ozirajo na porabo predlanskim. Tudi v Ljubljani so ugotavljali, koliko je znašala poraba sladkorja l. 1939. Kljub temu je bilo mestnemu prehranjevalnemu uradu dodeljeno za potrebe v Ljubljani od 20. februarja do 20. marca le 12 vagonov slad-

korja. Sladkor je bil razdeljen med trgovce, nakar so ga začeli zahtevati še obrtna in industrijska podjetja. Primanjkljaj je bil zelo velik, saj je Ljubljana prejela le okrog 60 odstotkov sladkorja normalne porabe. Nič več ji ga niso dodeliti tudi za marec-april.

Pomanjkanje sladkorja torej niso zakrivil trgovci, ki tudi ne dajejo nikomur več blaga kakor ga potrebuje. Pri nas se je že dobro uvedel način odmerjene prodaje brez nakaznic, kajti trgovci se dobro zavedajo, kako zelo je potreben red na tržišču in da med svojimi odjemalci ne morejo delati razlik. Večina odjemalcev tudi zaupa trgovcem. Vendar jih je treba ob tej priliki opozoriti, naj se ne vznemirjajo zaradi sedanjega pomanjkanja sladkorja; zadeva bo morala biti kmalu urejena, saj kaže, da ne bo tako težko prepričati zastopnikov preskrbovalne ustanove, kako potrebno je, da Ljubljana dobi dovolj sladkorja. Bojazen, da bodo meščani kupovali sladkor čez potrebe, je neupravičena, kar smo dokazali s številkami o uvozu lani in letos; sladkor je zdaj predrag, da bi se ljudje zalagali z njim za dalje časa. Prav zaradi tega bi ga pa tudi naj vedno bilo dovolj naprodaj, ker ga ljudje nimajo v zalogi. Kakor bi sladkorja ne smelo primanjkovati za potrebe v gospodinjstvih, prav tako bi ga ne smelo za industrijske in obrtne namene. Tudi podjetja sladkor kupujejo sproti in če ga primanjkuje, utrpel zaradi tega veliko škodo, prizadejati so pa seveda tudi vsi, ki so odvisni od rednega poslovanja podjetij.

Iz Krškega

Se nekaj besed o novem tržnem prostoru. Pretekli petek smo poročali, da je mestna občina sklenila prenesti tržni prostor izpred davčne uprave, kjer je bil prostor popolnoma nezadovoljiv in je tudi oviral promet. Ta sklep smo vsi prav lepo pozdravili, nikakor pa nismo bili zadovoljni s premostitvijo tržnega prostora pred župno cerkev, kjer je za nekatere preveč oddaljen, predvsem pa za Leskovec in Videm. Naproseni smo bili, na povelje, da ni mestni gospodarski urad zahteval premostitve pred cerkev, ampak sresko načelstvo, ter da je gospodarski urad že interveniral pri tem načelstvu zaradi premostitve, a je bil zavrnjen. Gospodarski urad je prošil sresko načelstvo, naj postavi tržni prostor ob poti na pokopališče do cerkvice. Tej zahtevi je sresko načelstvo ugovarjalo, mestna občina pa ni zahtevala postavitve tržnega prostora na za ta namen primernem selišču. Kakor vse kaže, bodo morale sedaj naše vrle gospodinjne same odločiti, kje žele tržni prostor.

Dva lepo obiskana seljina. V zadnjem času smo imeli kar dva lepo obiskana seljina, in sicer na Drnovem »Gregorjev seljina« in pretekli terek v Krškem »Jožefov seljina«. Oba sta bila prav lepo obiskana, zlasti ta v Krškem, kamor so prignali okrog 500 glav goveje živine in nad 300 prašičev. Dasi je bil na obeh seljnih obisk kupcev naravnost rekorden, je bila kupčija živine dokaj slaba zaradi izredno visokih cen. Tudi kramarji so se pritoževali nad slabo kupčijo. Draginja in pomanjkanje sta zajeli pač vse sloje.

SPORT

Jugoslovenski touring klub, podružnica Ljubljana, obvešča svoje članstvo, da bo redni občni zbor kluba danes 24. t. m. ob 20. v restavraciji »Cinkoler«, Poljanska cesta 21. 220—n

Srbska in slovenska Lada v Jakopičevem paviljonu

Otvoritev zanimive in lepe razstave, s katero je Ljubljana izbrisala svoj davni kulturni dolg

Ljubljana, 24. marca. Ob navzočnosti odličnih predstavnikov naše javnosti je prof. Ivan Vavpotič včeraj dopoldne otvoril v Jakopičevem paviljonu skupno umetniško razstavo »Lade«, družba srbskih umetnikov v Beogradu, in »Lade«, kluba slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Predsednik slovenske »Lade« prof. Ivan Vavpotič je z zanimivimi izjavami o zgodovini in delovanju društva otvoril razstavo.

Skoraj zastareli je dolg, je med drugim poudaril prof. Vavpotič, ki ga po 37 letih danes vračamo Slovenci svojim nekdanjim in sedanjim tovarišim iz prestolnice Beograda. Bilo je ob slavnostnih kronanju blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja, ko je L. jugoslovenska umetniška razstava združila vse štiri južne brate, Srbe, Hrvate, Bolgare in Slovence. V tistih dneh je dozorela misel o skupnem delu pri ustvarjanju narodnih kulturnih dobrin. Vzklila je vse štiri brate objemajoča misel »Lade«. Kunovali so ji zaslužni kulturni pionirji. Slovensko umetniško društvo, v kateri sta se uveljavila pokojna Henrikla Santel in Saša Santel, pa sta privedla v varno zavetje »Lade« nas nestor Ferdo Vesel in mojster Rihard Jakopič. Prvi jugoslovenski razstavi v Beogradu sta sledili slijajo uspehi razstavi vseh »Lade« v Zagrebu in Sofiji, samo Ljubljana je ostala na dolgu. Predsednik slovenske »Lade« Ferdo Vesel in tajnik Saša Santel sta se mnogo trudila, da bi dosegla svoj namen, toda bilo je zaman. Prišla je balkanska vojna, kateri je kmalu sledila prvi svetov.

na vojna. Upanje pa ni zamrlo in pred leti je zažarelo z novim, veselim plamenom. Srbski tovariši, na čelu jim sedanjí predsednik »Lade« Miodrag Petrovič, so priklicali »Lado« v novo življenje.

O priliki II. kongresa jugoslovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani smo sklenili nekdanji slovenski Lada, da oživimo tudi slovensko »Lado«. Klub je združil 25 slovenskih umetnic in umetnikov in je priredil že nekaj razstav. Pripravila veliko slovensko udeležbo na letošnji jezenski razstavi srbske »Lade« v Beogradu ter prireja tudi prihodnjo razstavo, katere se udeležuje 15 srbskih umetnikov in umetnic, med njimi vrsta prominentnih oblikovalcev s slavnimi imeni.

Ljubljana je izbrisala tako svoj davni dolg. Pričenjamo plodno vzajemno delo, kljubujoč viharjem, ki morda prihajajo. Naša srčna želja je, da stopijo v naše kolo tudi bratje Hrvati in bratje Bolgari.

Govornik je ob koncu svojega govora pozdravil navzočega zastopnika beograjske »Lade« Vaso Pomorišaca s prošnjo, da ponese iskrene pozdrave slovenskih tovarišev tovarišem v Beograd. Vaso Pomorišac se je zahvalil predsedniku, nakar so si navzoči ogledali razstavo v vseh treh sobah paviljona. Poleg srbskih razstavalcev razstavlja 20 članov in članic slovenski »Lade«. Skupaj je razstavljenih okoli 130 slik in kipov. O razstavi bomo še poročali. Kulturna dolžnost Ljubljane in vse Slovenije je, da posveti vsaj pozornost razstavi, ki pomeni v jugoslovenskem kulturnem življenju izredno važen dogodek.

Koncert srednješolske mladine Uspel nastop v Narodnem gledališču

Kakor vsako leto, so tudi letos priredile razne ljubljanske šole (meščanske šole, učiteljske in gimnazijske) svoj pevski nastop, ki so ga vodili posamezni profesorji in učitelji: Sarsonova, s. Hilarija, Laharnarjeva, Colnarič, m. Egidija, Mencin, Krmplič, Mahkotova, Cerar, Voglar, M. Helčič in Stanič. V podrobnosti izvajanja se pri tako obilnem sporedu, ki je obsegal celo vrsto del domačih skladateljev (Tomca, Mava, Adamiča, Preglja, m. Eleonora, Ipavca, Foersterja, Dvořaka, Vodopivca, Hajdriha, Schwaba, Aljaža-Miheliča, Santla, Kokošarja, Sattnerja in Premra), ne morem spuščati in se bom zato omejil na nekaj načelnih misli in ugotovitev.

Predvsem se mi zdi, da bo potrebno v bodoče posvečati večjo pozornost izbiranju zlasti mladinskih zborov, s katerimi je slovenska glasbena literatura tako založena, da pač ne bo težko najti lahkih in razvojni stopnji primernih in ustrežajočih pesmi. Važno je namreč, da mladina čuti z njimi povezanost in duševno sorodnost; v tem primeru je uspeh zagotovljen in mladina ne bo odklanjala šolskega petja, temveč se ga bo z veseljem in iz potrebe odlepala. Spored, ki ga je nudil sobotni odnosno nedeljski pevski koncert naših srednješolcev, me v splošnem glede pravilnosti izbire ni prepričal. Izvedba pa je bolj ali manj ustrezala položaju, ki ga zavzema petje v naših šolah in ambiciji posameznih učiteljev. Najboljši med vsemi je bil nedvomno zbor učiteljske, ki je pod sigurnim vodstvom prof. Miheliča odlično zapeval Aljaž-Miheličev »Siroto« in Santlovo »Agencijo božje« ter v njej ni pokazal le prav dobre tehnične izdelanosti, temveč je tudi prav lepo za-

destil interpretativnim zahtevam. Podobno velja tudi za pesmi, ki jih je prav tako pod Miheličevim vodstvom zapevali združeni pevski zbori srednjih šol in učiteljske, enako za Foersterjevo »Ave Marija«, ki jo je prikazal isti zbor skupno z orkestrom pod vodstvom prof. Staniča. Izmed ostalih zborov so še po doslopsti izstopili moški zbor klasične gimnazije, zbor I. ženske in Lichtenurnove meščanske šole, ženski zbor uršulinskih šol in še nekateri drugi. Vsebo pa moram naglasiti, da je mnogo važnejša od intenzitete čim preciznejša izdelava in vpoštevjanje prilagojenega vsebinskega podajanja.

V splošnem so pokazali posamezni zbori zelo lepe rezultate vzgojnega dela na pevskem področju. Prav njihov nastop pa najbolj prepričevalno naglašajo potrebo po reformi glasbenega pouka na naših srednjih in meščanskih šolah, da bi mogla glasbena izobrazba naših dijakov doseči višjo stopnjo in da bo naša glasbena kultura s tem mogla svoj razmah še razširiti in poglobiti. Vrednost in pomen glasbe za kulturno življenje vsakega posameznika ter še posebej za izobrazbeno omenjeno reformo dovolj utemeljuna in poudarjata, da bi v slovenskih srednjih šolah bilo umestno izvesti vsaj tolikšno reformo, kakor jo je izvedla banovina Hrvatska, kjer je — kakor so poročali hrvatski listi — glasbeni pouk razširil na šest razredov gimnazije. V tem ali podobnem smislu izvedena reforma našega srednješolskega pevskega pouka bi dvignila tudi splošni nivo slovenskega koncertov na stopnjo, ki bo pedinam zavedom v čast.

Obnovljen Gounodov Faust Velika opera v petih dejanjih v novi režiji, z novo opremo in večinom z novimi solisti

Ljubljana, 24. marca. Petinštirideset let od slovenske premiere Gounodovega Fausta bo minilo leto; zelo dolga vrsta uprizoritev z domačimi in tujiimi pevci se pomika v spominih predmenoj, a nič se ni izpremenilo do zadnje sobotne obnove: ljudje sprejemajo to oporo z navdušenim zadovoljstvom.

Francoska velika opera ima razkošno bogato dejanje, polno efektno kontrastnih prizorov in najrazličnejših občutij. Med obupnim razmišljanjem dr. Fausta, ki že sega po časi strupa, done veseli speli življenja radujočega se ljudstva in v mračno sobo učenjakovo posije žarki velikonočnega sonca. Preklinjajoč ves svet in dvo-mec v pravico Boga, ki noče vrniti starcu mladosti in moči ljubezni, se zateče dr. Faust k Satanu. In eva ga že na sceni: srednjeveškega kavalirja Mefista, ki obeta dati vse. Na mesto smrti zagleda dr. Faust v čarobnem zrcalu nedosežno Marjetico, ki bo njegova, ako podpisne pogodbo: Mefisto mu bo služil na zemlji, a tam spodaj bo Faust njegov na veke. In Faust podpisne pogodbo ter se iz sklonjenega starca izpremeni v mladince.

Pa smo med množico vajakov, dijakov, meščanov, deklet in žen. Vse prepeva, pleše, popiva in se šali. A mračen nastopi Valentin, ki mora na vojno in toži, ker ga skrbi usoda sestre Marjetice. Zaljubljeni dijak Siebel ga tolaži, da bo zvesto štštil Marjeto, a že je tu Mefisto, da uganja vragolije, pred katerimi pobeogne soldateska v varstvu kriljev na držajih mečev. Faust zahteva Marjetico in vrag jo pokliče iz cerkve, a samo za toliko, da dekle zavrne Fausta in mu izpove še večjo strast, združeno z občudovanjem.

Kontrasti se kupijo tudi na vrtu ob Marjetičinem domu. Platonično ljubeči Siebel prinese šopek, a Mefisto ji nastavi dragotino. Idealno dekle se ujame na realnost, a se še brani Faustove strasti, dočim sosedka Marta takoj tiči za očarljivim zapeljivcem vragom, dasi je pravkar zvelela, da je vdova. Mefisto pokliče noč na pomoč, da zavede nedolžnost v greh.

In že so tu posledice peklenske spletke. Marjetica išče vsa skesana utehe in opore v cerkvi, a Mefisto z demoni ji odreka odpustanje ter jo požene v obup. — Valentin se vrne, zve sestrino Faustom, da v dvoboju ga zabode Mefisto. Umirajoči Valentin prekoline sestro, dasi je živel in trpel le zanjo, nebrečno žrtve človeške strasti in vragove hudobnosti.

V Valburgovi noči izkusa Mefisto premotiti Fausta, da bi ob divjem plesu razkošnih žensk, grešnic in grešnikov pozabil Marjetico. Faust vidi dekle, ki ji je krvnik odsekal glavo, ker je nehote z uspalnim sredstvom umorila mater ter v blaznem obupu ugonobila svoje dete. Mefisto odvde Fausta v ječo, da bi osvobodil Marjeto, a ona ga zavrne, ker hoče prestat kazni, da se reši pogubljenja. In Faust vidi samo še njeno smrt in polet njene duše med angelske zборе.

Francoska libretista sta iz Goethejeve globoke filozofske drame silno sprotno izluščila napeto ljubzensko zgodbo, vso jasno in krasno, ki pa jo pahnejo peklenske sile v noč, blato in brezno bolesti. Francoska libretista sta osvobodila dejanje vse klasične nemške težine in mu dala francosko lahkotnost, nasiteno s sladkobno romantiko, sentimentalnostjo in efektnostjo človeških in fantastičnih dogodkov. Cisto-krvni skladatelj je uglasbil besedilo pretežno lirčno, a mestoma tudi dramski, veselo in pogrezojoč se v grozote obupa, satanske zlobe, demonske neusmiljenosti, pa končno veličastno do zmagne v trpljenju prečiščene duše.

Brez zaključka in pojasnitve ostane Faustova usoda, vse dejanje se razvija le ob Marjetini tragiki, in je zato edino pravilno, da se imenuje opera po nji »Margareta«. Bujna, že od svojega rojstva povsem svetu priljubljena melodika Gounodove glasbe, ki kipi in blesti iz orkestra, ljudskih in vojaških zborov, plesov, velike baletne scene, pa še posebno iz ulog vseh solistov, ta divna melodika, kakor besedilo polna kontrastov in različnejših, v neprestano menjajočih se ritmičnih izraženih občutij in zunanjih položajev, je osvojila in osvaja tudi naše občinstvo.

Operna uprava je storila vse, da doseže obnove opere zunanje z novo opremo in notranje s čim boljšo izvedbo kolikor le možno v naših razmerah in z našimi sredstvi velik in močan uspeh. Skoraj vsi kostumi so novi in so tu končno pravilno ukrojene obleke vojaštva in meščanstva 16. veka. Ugodnejše bi bile v temnejših barvah. Večina novih dekoracij je po zamisli rež. Debeveca in pod vodstvom B. Vavpotiča in inž. Franza izgotovila gledališka slikarna. Sprčo krožnega ozornika, ki je itak že temi odse je bolj utemnil zlasti na globlino, je neviht dekoracij celo preveč. Kadar nastopi vseh zbor, nastane nepregledna temnoba, in važni prizori s solisti so ali zakriti, ovirani, dosledno pa ne-

jasni. Polno ustreza študijska soba, vrt, divja pokrajina s fantastično palačo in ječa z zaključno apoteozo.

Uprizoritvi bi bile koristne še skušnje za orkester in zbor, ker težave niso le s nevidnimi pevci, temveč tudi s vidnimi.

Naslovni ulogi Fausta je dalj Franzl preveč junaškega, a premalo lirčnega značaja; bil je vobče preglasen, v igri premalo lahkotno razgiban, manj topel in nežen kakor to zahteva uloga. V splošnem je v igri skup in roke so mu neme. Zanj je bila pač partija še premierska, a ne dvomim, da jo bo znal in mogel pri repizah polagoma poglobiti in ponežiti sprevno in igralski.

Mefista je kreiral Popov z razveseljivimi dokazi znatnih napredkov v spevu in zadržanosti v igri. Splošno eleganten in nastojni, mu pišem še posebej na dobro, da satanskih nemanj ni pretiralval. Žel je splošno priznavan uspeh in iskreno priznanje.

K. Vidaličeva je bila po svoji pojavi in lepi igri idealna Margareta. Vso nedolžnost in tragičnost klasične krasne dekle je izražala odlično. Njene geste so zgovorno lepe. Pevski je prinesla le nekaj mest na višini Jolante ali Mimi ali Elze. V splošnem pa glasovno še ni dovolj utrjena in močna za Margareto ter je ostala bleščečim pevskim pasažem partije, zlasti

dramatiki v cerkvi in v ječi, še mnogo dolžna. Mlado umetnico vobče stremljivo-sti imamo radi; zato ji želimo, da čim prje zmaga vse ovire.

Priznano prav dober Valentin je Janko, Marito Schwerstein daje z rutino Kogejeva, a Branderja, ki je dobi z novim pevčev, tudi nov primek Wagner, poje z noka-m negibno igro ustrežno M. Dolničar. Nov, prikupen Siebel je M. Polajnarijeva, ki se je v petju, igri in vsem nastopanju prav ugodno uveljavila.

Velika baletna scena Valburgine noči je bila v vsebinsko bogati in formalno barvito pestri koreografiji ing. P. Golovina po baletnem zboru efektno in vseskozi lepo izvajana. Krasna pavalosa duša je prišla v pekel, a je vendar še začetnica sredi hudic in propalih razkošnic. Pa jo glavni hudic faunske zunanosti in načelnica hudic navduša peklenske pokvarjenosti sredi trume zapeljiv in zapeljivcev. Gize-la Bravničarjeva je zopet enkrat žela veliko zmago, a poleg nje sta se odlikovala Moharjeva in Pilato, med ostalimi solisti pa še Remškarjeva, Japljeva, Čarman, Pogacar in A. Brarjeva.

Dirigent D. Zebre, režiser C. Debevec in zborovodja R. Simoniti.

Fr. G.

Jubilej Glasbene Matice v Krškem Dvajset let uspešnega dela v gojitvi slovenske pesmi

Krško, 24. marca. Niti tujčeva petja, ki je včasih z vso silo pritiskala ljudstvo, ni mogla zatreti slovenske narodne pesmi, v kateri je narod izrazil vse svoje veselje in vso svojo bolečino. Krško je bilo že v prejšnjih časih kulturno središče spodnjega Posavja, prvi pevski zbor pod strokovnim vodstvom pa je v Krškem ustanovil skladatelj Viktor Parma. Po odhodu Viktorja Parme je ustanovil pevski odsek pri čitalnici Ivan Ocirk, pomagali pa mu je davčni uradnik Avgust Kos. V letih do svetovne vojne je pevski življenje nekoliko zastalo, po prevratu pa se je ustanovila Glasbena matica.

Med svetovno vojno je prvi organiziral glasbeno življenje nadarjeni Josko Pfeifer. Njegov orkester se je po prevratu pridružil Sokolu. Tekoj po prevratu je Pfeifer ustanovil tudi sokolske fantaro, pri gasilskem društvu pa Jože Zabkar gasilsko godbo. Instrumentalna glasba je nadomestila vokaln glasbeno življenje.

Pri ustanovitvi Glasbene matice v Krškem je Josku Pfeiferju vneto pomagal Ev-koslav Cander, ki je zbral pevce in pridno

vadil. V juniju l. 1921 je zbor priredil že samostojen koncert. Led je bil prebit. Nato se je kmalu ustanovila Glasbena matica z nadzornikom Leopoldom Levstikom na čelu in s pevčevdo Vekoslavom Candrom.

Društvo so od ustanovitve vodili preizkušeni in poštrevni možje Leopold Levstik, Josko Pfeifer, Josp Vutkovič in Završnik Hubert Ravnatelj meščanske šole g. Vutkovič vidi zbor še danes ob jubileju Glasbene matice je od obstoja priredila 12 samostojnih koncertov izlete v okolič-ni s pevskimi nastopi, koncerte drugih pevskih zborov itd.

Ob 20letnici društva lahko z zadovoljstvom pokaže svoje sadove na polju vokalne glasbe. Lepo bo proslavilo svoj jubilej s koncertom, ki bo dravi v dvorani Sokolskega doma. Vabimo vse prijatelje, da se udeležijo pomembne proslave in se tako oddolžijo poštrevovalnim pevsem Glasbene matice pa čestitamo iskreno ob jubileju k vsem uspehom z željo, da bi še mnogo let tako uspešno opravljala svoje kulturno poslanstvo med narodom.

Zahteve in želje invalidov iz celjskega sreza Zborovanje sreske mladinske organizacije v Celju

Celje, 24. marca. Včeraj dopoldne je bil v veliki dvorani Narodnega doma v Celju redni letni občni zbor sreskega odbora združenja vojnih invalidov v Celju. Obenega zbora se je udeležilo nad 300 članov in članic.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Rudolf Orel je v začetku pozdravil zastopnike povejnikov mesta in 39. pp. ter vojaškega okrožja, sreskega načelstva, mestne občine, sodišča, policije in združeno rezervnih poduradjev. Nato je župan dr. Vošić v imenu celjske občine pozdravil občni zbor.

G. Matko Štefe, predsednik oblastnega odbora združenja vojnih invalidov v Ljubljani, ki je bil izvoljen za predsednika občnega zbora, je pozdravil zborovalce v imenu vseh vojnih žrtv v Sloveniji in poudaril, da uživa organizacija vojnih invalidov v Sloveniji velik ugled.

Predsednik sreskega odbora, major v p. g. Orel je nato poročal, da je celjski sreski odbor izvršil v zadnjih dveh letih ogromno delo, ki je bilo osredotočeno na prošnje in pregledne vojnih invalidov po uredbi o vojnih invalidih iz l. 1930. Sreski odbor se je trudil tudi za spremembo in izpopolnitev te uredbe. Invalidsko sodišče je prejelo nad 7.300 spisov za priznanje invalidnosti in jih je ogromno večino že rešilo. V tem pogledu gre posebna zahvala predsedniku okrožnega sodišča v Celju dr. Vidoviču in s. o. s. dr. Papežu.

Tajnik kapetan v p. g. Makso Kovač je podrobno poročal o obsežnem, intenzivnem in uspešnem delu sreskega odbora, ki je storil vse, da pomaga vojnim žrtvam. Tajnik je iznesel zahtevo, da dobi invalidno tudi vdove vojnih invalidov ne glede na odstotek invalidnosti svojih mož. G. Kovač je podal tudi blaginjsko poročilo, ki je prav zadovoljivo. Predsednik g. Orel je izrekel g. Kovaču, ki se namerava preseliti iz Celja v Maribor, iskreno zahvalo za njegovo 12letno poštrevovalno in uspešno delo v korist vojnih žrtv. Na predlog člana nadzornega odbora g. Biagotinskega je prejel upravni odbor soglasno razrešnico, tajniku g. Kovaču pa je bila izrečena pohvala.

Sodnik okrožnega sodišča dr. Papež je sporočil, da je invalidsko sodišče v Celju prejelo 7300 invalidskih spisov. Ogromna večina teh spisov je že rešena. V delu je samo še okrog 850 spisov. Dr. Papež je izrazil vse priznanje upravnemu odboru sreskega odbora, zlasti predsedniku g. Orlu in tajniku g. Kovaču, poleg tega pa še gđc. Mravljakovi za njihovo veliko skrb za vojne žrtve. Predsednik oblastnega odbora g. Štefe se je v imenu 12.000 vojnih žrtv v Sloveniji zahvalil invalidskemu sodišču v Celju za poštrevovalno delo. Proračun za l. 1941., o katerem je poročal g. Kovač, je bil soglasno odobren.

Predsednik oblastnega odbora g. Štefe je nato poročal o delu oblastnega odbora v Ljubljani. Po treh invalidskih zakonih so dobili invalidi l. 1938. uredb o vojnih invalidih, za katero je vodila invalidska organizacija trdo, vztrajno in vseskozi legalno borbo. Invalidska organizacija je socialna, nacionalna in narodna obramba. Vojne žrtve morajo vzgajati svoje otroke v jugoslovenskem državotvornem in nacionalnem smislu. Za nas ni nobene druge matere kot je mati Jugoslavija. Po invalidskem zakonu iz l. 1929. je bilo v Jugoslaviji priznanih 57.000 vojnih žrtv a skupno invalidnost v snešku 83 milijonov dinarjev. Po invalidski uredbi pa se je šte-vilo priznanih vojnih žrtv dvignilo na okroglo 120.000, ki prejema 300 milijonov invalidnine na leto. V Sloveniji je doslej priznanih okrog 8500 vojnih žrtv, na reli-

tev svojih prošnji pa čaka okrog 10.000. vojnih žrtv. V celoti bodo v Sloveniji najbrž priznali nekaj nad 11.000 vojnih žrtv. Invalidi v Sloveniji prejema sedaj okrog 25 milijonov invalidnine na mesec nasproti 8 in pol milijona dinarjev po invalidskem zakonu iz l. 1929. Vprašanje zaposlitve vojnih žrtv doslej žal še ni v zadostni meri realizirano. Nova invalidska uredba zagotavlja invalidom vozne olajšave na železnih, brezplačno kopalniško zdravljenje itd. Delo posebne komisije za spremembo invalidske uredbe, ki jo je ustanovil minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Budisavljevič, je zastalo zaradi zahtev invalidov na Hrvatskem, ki zahtevajo ureditev avtonomnega invalidskega združenja za banovino Hrvatsko. Predsednik je kritiziral stališče hrvatskih invalidov, ki cepijo moči vseh invalidov. Vsi invalidi v Jugoslaviji naj imajo enotno in enakopravno združenje. Z izplačevanjem invalidnin in podpor iz narodnega invalidskega fonda v Sloveniji še nikoli ni bilo težav. Narodni invalidski fond oskrbuje tudi invalidske delavnice z gotovino in materialom ter je odobril 4 in pol milijona dinarjev za gradnjo moderne ortopedske delavnice v Ljubljani. Invalidsko združenje bo s sodelovanjem invalidskih sodišč, poveljstev vojaških okrožij in političnih oblastev skrbelo za hitro reševanje invalidskih prijav. Poskrbelo bo tudi za čim polnejše izvajanje § 39. invalidske uredbe o prednostih invalidov in invalidskih ustanov. Povečati bo treba možnost kopalniškega zdravljenja invalidov v Dolenjskih toplicah, v Rogški Slatini in ob morju. Praktično je treba tudi uveljaviti brezplačno zdravljenje invalidov doma. S spremembo invalidske uredbe bo treba spremeniti položaj bolezenskih invalidov.

Občni zbor je odobril ustanovitev sreske zdravstvene zadruge v Celju, ki bo omogočala brezplačno zdravljenje invalidov in njihovih družin.

V upravni odbor so bili izvoljeni gg. Orel, Biagotinsk, Kovač, Znidarič in Aubrecht, v nadzorni odbor pa gg. Kuhar, Deržek in Slana.

Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, da naj prejme finančni minister pooblastilo za določitev in izplačevanje izrednih doklad vojnim žrtvam, kakor je to urejeno

Tudi kinološko delovanje ovirano Za predsednika Jugoslovenske kinološke zveze je bil ponovno izvoljen odvetnik dr. Ivan Lovrenčič

Ljubljana, 24. marca. Jugoslovenska kinološka zveza je imela včeraj pod predsedstvom odvetnika dr. Ivana Lovrenčiča občni zbor. Iz tajniškega poročila g. Dretniga posnemamo, da so izredne razmere prisilele tudi kinologijo. Nameravani občni zbor mednarodne kinološke zveze za leto 1940 v Budimpešti bo odpadel. Predsednik de Wommersom je umrl. Do prihodnjega obnovega zbora bo deloval odbor pod predsedstvom J. Hunyadija in podpredsednika dr. Ivana Lovrenčiča. Razstave psov so bile prirejane samo v Nemčiji, na Madžarskem in na Švedskem.

Tudi pri nas se kinološko delovanje ni moglo uspešno razvijati. Imamo posamezne organizacije, sta imela več uspešnih prireditelj samo Društvo ljubiteljev pitčarjev in Jugoslovenski klub ljubiteljev brakov. V preteklem letu je zveza odobrila 89 rodovalnikov, skupno dosej 1386. Paarn je bila

za državne upokojeence. Te izredne doklade naj bi veljale, dokler bodo trajale sedanje izredne razmere.

Misel in delo

Izšli sta 2. in 3. številka naše odlične kulturne in socialne revije »Misel in delo«. V uvodnih mislih je podprta trditve, da samo Slovani lahko ustvarijo sintezo vzhoda in zapada, brez te pa si evropskega mira ne moremo predstavljati. Izredno zanimiva in aktualna je študija univ. prof. dr. Antona Melika o politično-geografskih osnovah Jugoslavije z zaključkom, da se na severnih mejah Balkanskega polotoka uveljavljata dva činitelja orjaških dimenzij, Nemčija in Rusija. Dejstvo, da se na severnih mejah Balkanskega polotoka začena sklenjen ozemlje dveh velikih narodov, ostane osnova za domnevo, da bo v bližnji bodočnosti za usodo balkanskih narodov temeljno važna sosesvo obeh velikih severnih političnih tvorbo.

Zelo poučen je članek prof. dr. Svetozarja Plešiča o sodobni politiki »prostorov«. Avtor misli, da sodobna »politika prostorov« v bistvu ne more pomeniti niti kakšne koraka naprej k cilju čimbolj smotne ureditve sveta.

Dr. Ivan Hribar nadaljuje svoj članek o Zvezi sovjetskih socialističnih republik, opozarjajoč na industrijske in gospodarske naprave v sodobni Rusiji, ki naj povzročijo blagostanje sedanega in bodočih pokolenj.

Dr. inž. Ortomir Nagode nadaljuje razpravo o gospodarstvu Slovencev v jugoslovenski državi in v slovenski banovini z izredno zanimivimi zaključki, trdeč med drugim, da postulat enotnosti gospodarskega prostora v državi ni samo vprašanje centralizma in avtonomij, temveč vsakdanjega kruha in prihodnje generacije. Čim več politiziranih politikov ga bo mesilo, tem bolj grenak bo.

V »Obzorju« najdemo informativne in idejne članke: Ivan Hribar, doctor honoris causa, Mladina ustvarja novo zgodovino (Vekoslav Spindler). Odmevi mladinske akcije (Verko). Druga vojna pomlad (Branko Vrtno). Načelo samoodrebe narodov (Odon Šorli). Novi angleški socializem (Bojan Ribnikar). Machiavelli in fašizem (Scrutator). Nemška manjšina na Slovenskem (P. P.).

Zanimiva so »Poročila«, zlasti o narodnostnih priključih v SSR. Med »Dokument« je objavljen zapisnik dveh važnih razgovorov iz leta 1917 med člani Jugoslovenskega odbora in člani italijanske vojne gilsije v Londonu, izjava slovenskih revij dne 23. marca 1939 in spomenika Jugoslovenskega akademskega starejšinskega društva »Jadrane«, izdana na seji glavnega odbora 2. oktobra 1939. Kakor v vsaki številki te odlične revije, so tudi v tej priobčene na zadnji strani značilne »Drobtine«.

Radiorogram

Sreda, 26. marca. Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov. — 12: Pisanja šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Klavirski koncert, škerjane: Preludij in nocturni. Izjava ga. prof. Silva Hrašovec. — 14: Poročila. — 17.30: Mojstri harmonike (plošče). 17.45: Mladinska ura: a) Mirko Zor: Delaj z nami. b) Dijaška oddaja. — 18.40: Turizem v slovenskih deželah (Jože Sotler). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Vojaske oddaja. — 19.40: Plošče. — 20: Koncert zbora Glasbene Matice, vmes predavanje g. ravn. K. Mahkote. — 21: Reprodukcijski koncert simfonije glasbe (plošče). — 22: Napovedi, poročila.

Četrtek, 27. marca. Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov. — 12: Instrumentalni solisti (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Salonski orkester (g. Petrič). — 14: Poročila. — 17.30: Radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Beograd govori. — 19.40: Plošče. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Večerni koncert (radijski orkester). — 21: Osterčeva skladateljska ura. Sodelujejo: ga. Tončka Šušter-Marotova, g. Dražil Srečko, g. Feliks Moravec, g. Žilmond Ivan in ga. Marta Osterč-Vajalo. — 22: Napovedi, poročila.

Petek, 28. marca. Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov od 7.45. — 11: Šolska ura: Slovenski prirodoslovci II. del, g. prof. Rafael Bačar. — 12: Naši kraji (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 17.30: Pevski koncert narodnih in umetnih pesmi. Poje gđc. Štefica Korenčanova, pri citrah g. Vilko Škok. — 18.10: Ženska ura: Bolnišnica in starostno zavarovanje službenice (gđc. V. Penca). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Lehen). — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nilski delta — vrata Egipta (dr. Valter Bohinjec). — 19.40: gđc. Ksenija Kušej in radijski orkester. — 19.50: Obisk obmejnih gora (Ljubo Tiplič). — 20: Naši operni pevci (plošče). — 20.30: Klavirski koncert: Emilijan Slavnič. —

DNEVNE VESTI

— Jutri ni prometnih omejitev. Avtomobilski klub v Ljubljani sporoča, da jutri ni praznik v smislu uredbe o prometnih omejitvah ter je torej dovoljena vožnja s potniškim in drugimi avtomobili kakor ob delavnikih.

— Iz »Službene lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 24, z dne 22. t. m. objavlja uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o ureditvi ministrstva za pravosodje; uredbo o obvezni prodaji presezkov pšenice, rži, soržice, ječmena, koruze in moke od vseh krušnih vrst žita; naredbo, katero blago smejo imetniki zadržati za svoje potrebe na podstavi čl. 1 odst. 2 uredbe o obvezni prodaji presezkov pšenice, rži, soržice itd.; odredbo o srezih glavnega proizvajalnega območja, za katere veljajo cene, predpisane v čl. 3 odst. 1 uredbe o obvezni prodaji presezkov pšenice, rži, soržice itd.; naredbo o kontroli zvoza konoplje in lana, spremembe pravilnika za izvrševanje zakona o organizaciji finančne kontrole; spremembo čl. 20 carinsko-poštnega pravilnika; navodila kmetijskim poslušnim in kontrolnim postajam glede ravnanja s steatom z rdečo črto; navodilo urada za kontrolo cen o postavitvi vseh vrst oclia pod kontrolo; spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbenecv na območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novic«.

— Uradni kratki za dinarje in pare. Po razpisu ministrstva financ z dne 21. I. 1941. št. 214-VIII. je še vedno v veljavi naredba z dne 18. II. 1921. I. št. 12821. Ur. I. št. 337-146, s katero sta odredeni za dinarje in pare kot obvezni uradni kratki: »Dine in pare«. Prva se piše vedno z veliko črko, druga z malo, obe pa brez kračinne pike. Uporaba drugih zadevnih kratkih ni dopustna.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan dr. Bohuslav Gottfried Schiller, zdravnik v Mariboru.

Umor Lindberghovega otroka blui Justificirani Hauptmann ga ni ugrabil! Knjiga »Misterija Tuf-verse« našega rojaka I. I. Porderžaja pojasnjuje usodo Lindberghovega otroka. Prva knjiga

Hauptmann je bil nedolžen

je izšla v Založbi Liberty, Ljubljana, Miklošičeva 5. Vezana v polkarton, 291 oktav strani, din 60.—

— Težave z uvozom smokev in suhega grozdja. Smokev pridelamo v naši državi zelo malo in domači pridelki uporabljajo izključno industrija. Smokev za uživanje smo v glavnem uvažali iz Grčije, nekaj pa tudi iz Italije in Turčije. Zaradi vojnih razmer kaže, da ne bomo mogli več uvažati dovolj smokev iz Grčije in jih bomo morali naročati predvsem v Italiji in Turčiji, toda v Italiji smokev drugače pakirajo in naši konzumenti so predvsem vajeni na grške smokev. Prav tako uvažamo iz Grčije suho grozdje. Po nekaterih vestih je Anglija kupila velike količine suhega grozdja v Grčiji in bomo mi težko dobili še kaj blaga. Suho grozdje je v prodaji na debelo po 25.30 do 25.50 Din kilogram.

— Prepoved izvoza. Ministrski svet je na predlog finančnega ministrstva izdal odlok o prepovedi izvoza semen konoplje. Svet direktorje za zunanjo trgovino je pa začasno prepovedal izvoz modre galice, bakra in bakrene rude, potrebne za izdelavo modre galice.

— Prihod zastopnikov madžarske industrije. Včeraj so prispeli v Beograd zastopniki madžarske industrije. Gosti so iz elektrotehničnih podjetij in ostali bodo v Beogradu 3 dni. Na kolodvoru so jih sprejeli zastopniki naše električne industrije s predsednikom zveze Momčilo Popovičem. Na čelu madžarske delegacije je zastopnik madžarske industrijske organizacije dr. Budi. V delegaciji niso samo zastopniki industrije, temveč tudi vseučilišča in uradni ustanove. O prihodnjih njihovem bivanju v Beogradu bo prireditelj več predavanj o elektrotehnični stroki.

— Madžarski letoviščarji posetijo Bled. Po posredovanju Turjskoprometne zveze v Ljubljani je potovalna pisarna IBUSZ v Budimpešti poleg nameranih spomladanskih izletov na morje razpisala tudi izlet v Slovenijo. Po načrtu te pisarne bo obiskalo Bled o veliki noči približno 50 madžarskih gostov, ki bodo ostali tam 14 dni. Za poznejši čas so nameravana potovanja tudi v druga slovenska letovišča.

— Turisti iz Madžarske. »Putnik« v Splitu se je prijavilo več turistov iz Madžarske. Prva skupina okrog 100 potnikov bo prispela o veliki noči v Dalmacijo, kjer namerava ostati osem dni. V drugi skupini bo pa okrog 50 potnikov, ki se bodo mudili okrog 15 dni v Dubrovniku. Dve manjši skupini bosta med velikonočnimi prazniki v Splitu.

— Gospodarski zastopstvo za Češko-Moravsko. Nacionalni odbor jugoslovensko-češke trgovinske zbornice v Beogradu je ustanovil nov oddelke za protektorat Češko-Moravsko. Nacionalni odbor bo v najbližjem stiku z novim oddelkom proučeval gospodarske potrebe Jugoslavije in protektorata ter bo prevzel posle, ki jih je doslej opravljal Češko-slovaško-jugoslovenska trgovinska zbornica. Ta zbornica je bila likvidirana.

— Začet se je pomladni morski ribolov. Ob koncu prejšnjega tedna se je začel prvi pomladni morski ribolov na Jadranu. Zaradi burje pa ribiči niso lovili daleč od obale, temveč v zavetju. Nalovili so predvsem le nekaj sardel. Po podatkih trgovinsko-industrijske zbornice v Splitu je bilo odpremljenih z železniških postaj na Sušaku, v Šibeniku, Splitu in Dubrovniku leta 1938 504.743 kg svežih rib, predlanskim 548.278 kg in lani v prvih devetih mesecih 470.456 kg. Največ rib je odpremljenih vedno s Sušaka.

— Velika prodaja stavbnega gradiva v Zagrebu. Lani je bila v Zagrebu mnogo živahnješa stavbna delavnost, kakor predlanski. Ljudje so zelo nalagali denar v nepremičnine. To je razvidno tudi iz številnih podatkov o prodaji stavbnega gradiva. Opekarne so lani prodale vse stare

zaloge opeke. Predlanskim je bilo prodano v Zagrebu 32.818.000 kosov opeke, lani pa 37.326.000 kosov ali za 4 in pol milijona več kakor predlanskim.

— Ladja se je potopila v Savi. V bližini ustja Bregane so delavci za regulacijo Save dovažali z ladjo umetni kamen v kosih po 700 kg teže. Na ladji je bil nato-vorjen tudi drugi material in z njo se je peljalo 7 delavcev. Ladjo je zajel močan tok sredi struge ter jo potegnil seboj. Zadel je na pilot, ki je štrlel iz vode, se močno nagnila, tako da je voda začela prodirati v njo in se kmalu potopila sredi struge okrog 50 m od obale. Tonedim delavcem so prišli na pomoč s čolnom z nabrežja in so jih rešili v zadnjem trenutku. Rešiti pa niso mogli več ladje, ki leži na dnu struge okrog 10 m globoko.

KINO MOSTE
Od 21. do 25. marca predvajamo najpopularnejši Willy Forstov slager
BEL AMI
WILLY FORST — OLGA CEHOVA
Velefilm iz burnih dni svetovne vojne iz tajinstvene Rusije
VERA LUBENSKA
Gustav Fröhlich — Marija Andergast

— Mesečni napadil stražnika. V Šibeniku se je pred dnevi nastani mornar Ivan Maver. Ponosi je zapustil sobo in v pristanišču odvezal ladjico, na kateri so spali mornarji. Ko je mornarje zbudil, so ga pozvali naj zapusti ladjico. Toda Maver jim ni odgovarjal, temveč je mirno legel. Na klicanje mornarjev je prihitel stražnik, ki je s težavo zvelkel Maverja z ladjice. V pristanišču je stal kakor okamenel in stražnik ga ni mogel nikamor zvleči. Nenadno je pa Maver skočil iz letargičnega stanja in sunil stražnika v morje. Ko je prihitel še drugi stražnik, je ga Maver kakor pobesnel napadel. Mesečnika so skušali zvezati, a jim je potrgal vezi in obegnili šele drugi dan so ugotovili, da so imeli posla z mesečnikom in ne z zločincem.

— Nesreče. V bolnico so prepeljali več-raj in danes spet več ponesrečencev. Organist Aleš Capuder iz Morav je doma obrezaval sadno dreve in je padel z drevesa. Zlomil si je levo nogo. — Na Celovški cesti je neznan avto podrl 63letnega posestnika Miho Celneta iz Senčurja, ki se je pri padcu poškodoval po glavi ter po životu. — 33letnega delavca mestne elektrarne Albina Nereda je na tristostru podril tramvaj. Nered se je poškodoval po životu in po rokah. — V Dobu pri Domžalah je neki avtomobilist podrl 54letnega posestnika Janeza Strazarja. Strazar je oblezel na cesti z zlomljeno levo nogo. — 37letnega delavca Matijo Petriča iz Škocjana je v gozdu pri podirjanju dreves opazila debela veja in ga hudo poškodovala na glavi. — V Šmartnem se je pri številni opredeli po obrazu 61letna delavka Ivana Trampuš. — V Slivnici pri Grosupljem je padel s kolea 18letni delavec France Galic in se občutno poškodoval na glavi. V bolnico se je zatekel tudi delavec tobačne tovarne Leopold Demšar, stanujoč v Baragovi ulici. Doma je cepil drva, pri tem pa mu je spodletela sekira in si je odsekal prste na levi roki.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, zmerno hladno in vetrovno vreme. Davi je snežilo v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu za deževalo. Najvišja temperatura je bila včeraj v Zagrebu 17, v Splitu in Kumboru 16, v Beogradu, Sarajevu in Dubrovniku 15, na Rabu 13, v Ljubljani 12, v Mariboru 12 na Visu 10. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760.3, temperatura je znašala 1.4 v Mariboru in Zagrebu 0.0, v Beogradu 1, v Sarajevu 2, na Rabu 4, na Visu 6, v Kumboru in Dubrovniku 7, v Splitu 8. stopinj.

Iz Ljubljane

— Iz Sprememba v vodstvu društva Rdečega križa v Ljubljani. Ker je bil g. dr. Oton Fetič, predsednik podobodra društva Rdečega križa v Ljubljani, izvoljen za predsednika banovinskega odbora društva Rdečega križa, je prevzela g. Krotka Minka, soproga glavnega banovinskega ravnatelja, predsedstvo podobodra društva Rdečega križa v Ljubljani. Za I. podpredsednika je bil izvoljen g. Maks Hočevar, ravnatelj meščanske šole v p. za II. podpredsednika pa g. Miroslav Gregorka, višji železniški svetnik v p. Novo vodstvo društva Rdečega križa v Ljubljani nam je porok, da bo društvo tudi v bodoče vršilo uspešno svoje človekoljubne naloge. Delovalost našega mesta prosimo, da blagovolji to spremembo vzeti na znanje in da nam ohrani svojo naklonenost tudi v bodoče. Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani.

— Iz Aktualno predavanje Pedagoškega društva. Pedagoško društvo v Ljubljani priredi danes 24. t. m. nad vse aktualno predavanje »O predlogih za novi zakon o ljudskih šolah«. Govoril bo priznani naš šolski in pedagoški delavec g. prof. Gustav Šilih iz Maribora. Predavanje bo ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta Univerze. Opozorjamo na to predavanje vse, ki se zanimajo za pereči problem naših ljudskih šol. — Vstopnine ni.

— Iz NA VSAKO MIZO LASKO PIVO! — Iz Osnajite pošto! Pišejo nam: Slučajno sem te dni sedel z damo iz Zagreba ob oknu kavarne Slon na strani Preremove ulice. Pa sem gledal na našo pošto, in ker je gledala tudi zagrebška gospa, mi je postalo zelo nerodno. Vpraševal sem se: ali ni v tej pošti, v tem državnem uradu nobenega hišnika ali oskrbnika, čegar dolžnost je, poskrbeti za znažnost tudi zunanosti tega poslopija? Pošta stoji na križišču cest, sredi mesta, tik treh modernih palač, pa je zanemarjena, kakor bi ne smela biti. Ulična tabla je pokrita s blatnim prahom, po napuških pa so kupi blata, peska in ostipa sten, da je vse to prav grdo pogled. Če ni denarja za novo fasadiranje, mora vsaj biti toliko reda, da izgine kričča neznažnost, ki nam dela pred tudi vtis zanikrčev.

— Iz V Ljubljani so umrli ob 14. marca ob 20. marca: Cron Marija, roj. Prodnigg, 73 let, vdova okrajnega glavarja, Poljan-ka c. št. 16; Zorman Ludvik, 25 let, črnokosikar, Zaloška c. 195; Supan Josip, 82 let, carinski sluga v p. Ribniška ul. 25; Romavh Ivanka roj. Hafner, 66 let, vdova železničarja, Podlamskega 27; Tan-čar Marija roj. Odar, 42 let, žena kočija-

ža, Vodnikova c. 42; Blažon Franc, 91 let, višji revident juž. žel. v p., Karlovska 20; Borštner Vinko, 47 let, poštni zvončnik v p., Verovškova ul. 20; Laurič Andrej, 54 let, posestnik, Vodnatski trg 5; Thuma Mira, 26 let, učiteljica, Verovškova 15. V Ljubljanski bolnišnici so umrli: Novak Ana, 19 let, dijakinja, Slomškova ul.-Marijin dom; Hujan Franc, 56 let, železničar v p. Predovičeva ul.; Marinko Jože, 17 mesecev, sin uradnika, Lužiško srbska ul. 64; Usnik Ciril, 32 let, gostilničar in posestnik, Rudnik 17; Tavčar Marijana roj. Za-gar, 37 let, raznašalka časopisov, Kerni-kova ul. 13; Žugič Danica, 2 meseca, hči služkinje, Lipičeva ul. 3; Gregorič Stanko, 10 mesecev, sin služkinje, Ziberš 38, obč. Rote pri Logatcu; Bezljaj Uršula, 43 let, prilož. delavka, Dolnice, obč. št. Vid nad Ljubljano.

— Iz Pogled v sodobno Turčijo je naslov predavanja, ki ga bo imel urednik in publicist g. Božidar Borko v sredo 26. t. m. v Ljudski univerzi (Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije). Začetek ob 20. — Vstopnine ni. 223—n

— Iz Podružnica Kola jugoslovenskih se-ster v Šiški vabi svoje članice na II. redni občni zbor, ki bo drevi v salonu restavracije Keršič, Frankopanska cesta 217.

— Iz Podružnica SVD Šiška. V četrtek 27. t. m. bo ob pol 20. predaval v deški ljudski šoli v Sp. Šiški dr. M. Jevšek o ne-gi vrtnici. V nedeljo ob 14. bo nazorno ob-razovanje sadnega drevja. Sestanemo se na križišču Verovškove in Černetove ulice.

— Iz V šentjakobskem gledališču bodo ponovili na praznik v torek 25. t. m. ob 20.15 Bučarjevih »Na Trški gorici. Lepa godba in pesmi poživljajo dejanje. Igra navdušuje obiskovalce tako, da so bile vse predstave razprodane. Pri predstavi sode-tuje mešani pevski zbor in orkester Soko-la I. pod vodstvom Danila Bučarja. Ker tudi pri zadnji predstavi ni dobilo mnogo ljudi več vstopnic, si jih preskrbite že v predprodaji.

— Iz Jutri Putnikove smučarski izlet na Zelenico. 225—n

— Iz Sleparske ciganke. Ze zadnjič smo poročali o neki sleparski ciganki, ki je prišla v Dalmatino vodo in premotila neko mlado kuharico; prerokovala ji je srečo in slednjič odnesla par uhanov in manjšo vsoto denarja. Na policiji pa se je zglasila sedaj še druga osleparjenka, Ana D. iz Staretove ulice in povedala, da sta oni dan prišli k nji dve mlajši ciganki, ki sta jo pregovorili, da si je dala prerokovati srečo z roke. Pri tem pa sta sleparki izvalili od nje 400 din ter 300 din vreden zlat prstan, nakar sta izginili.

— Iz Jutri na praznik ob 16. »popoldan-ska plesna vaja« v veliki dvorani Kazine pod vodstvom mojstra Jenka. Posebne plesne ure dnevno po dogovoru. 224—n

— Iz Združenje mesarjev in klobasničar-jev v Ljubljani bo uvedlo za svoje člane enoten cenik. Črkošlikarji naj pošljejo po-nudbe pisarni združenja, Ljubljana, Po-lyanska c. 42, kjer si lahko ogledajo osnu-tek in dobe potrebne podatke v petek 28. III. od 4. do 5. popoldne. 222—n

— Iz Združenje krojačev, krojačic in so-rodnih obrtov v Ljubljani priredi v sredo 26. marca ob 20. v restavracijskih prostori-h hotela »Stružel« članski sestanek, na katerem se bo razpravljalo o važnih obrt-niških zadevah. Vabimo članstvo, da se sestanka polnoštevilno udeleži. 221—n

— Iz Vino za dom najboljše in najcenejše v gostilni Lovšin. 219—n

Iz Medvoda

— Smrt vikarske korenine. Premnogi Ljubljanci, ki z vikarske strani poseja-jo Smarno goro, zlasti oni, ki v Vikarčah spravljajo kolea, se spominjajo dobro-drušnega moža, ki ga brez živčev v ustih gotovo nikoli niso videli. To je bil Ivan Jeras, vulgo »Suštarjev oča«, ki ga je v soboto dopoldne zadela srčna kap. Ni mu bilo dano, da bi dočkal prenovitev svoje gostoljubne hišice poleg vikarskega stu-denca. Dasi pri svojih 69 letih vedno čvrst je te dni na pripombe mlimoidečih, da si bo napravil lep dom, kakor v sluti ni od-govarjal, da je njegov dom že pripravljen v Vižmarjih. Mislil je pri tem na krsto, ki ga je torej res že čakala. Suštarjev oča je bil najstarejši Vikarčan in v svoji do-brodušnosti daleč naokrog spoštovan. — Marljivo se je udeleževal v gasilski četi v Sp. Pirničah, kjer je opravljal 9 let po-sle blagajnika in prejel tudi zaslužen od-likovanje. Več let je bil tudi poverjenik Vodnikove družbe in zvest naročnik »Slo-venskega Naroda«. Mnogo zapimivega je znal povedati o Ameriki, ki jo je trikrat obiskal. Zato ga je sedaj še posebno za-nimalo, kaj delajo tam preko velike luže in kaj bodo še skuhali. Bodi mu lahka domača zemljica!

Železnica

KOLENDAR
Danes: Ponedeljek, 24. marca: Gabrijel.
Jutri: Torek, 25. marca: Marijino ozna-njenje.

DANASNE PRIREDITVE
KINO ŠIŠKA: Pesem svobode
KINO MOSTE: Bel Ami in Vera Lubenska
PEDAGOŠKO DRUŠTVO: predavanje prof. Gustava Šilija »O predlogih za novi ljudskošolski zakon« ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi.

VODNIKOVA DRUŽBA: občni zbor ob 18. v klubski sobi kavarne »Zvezdec«
KRAJEVNI ODBOR JADRANSKE STRA-ŽE: občni zbor ob 20. v restavraciji Slamič (kmečka soba)
JUGOSLOVENSKEI TOURING KLUB ob-čni zbor ob 20. v gostilni Činkole, Po-lyanska cesta 21.

PRIREDITVE NA PRAZNIK
KINO ŠIŠKA: Pesem svobode, ob 10.30 matineja »Priatelj moje žene«
KINO MOSTE: Bel Ami in Vera Lubenska
DRUŠTVO VOJNIH INVALIDOV: občni zbor ob 8.30 v Delavski zbornici.
SKUPNA UMETNOSTNA RAZSTAVA LADE v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE
Ponedeljek: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Mur-mayer, Sv. Petra cesta 78.
Torek: Mr. Sušnik, Marijin trg št. 5, Ku-ralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.
Mestno dežurno zdrav. službo bo opravljal od ponedeljka ob 20. do srede do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido De-belak, Tyrševa cesta 62, telefon št. 27-29.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Celje naj dobi Popovičevo ulico!

Tako se bo oddolžilo svojemu velikemu rojaku

Celje, 22. marca
Na ljudskem vseučilišču v Celju je pre-daval pred dnevi prosvetni inspektor v p. g. Josip Wester o slovenskem učenjaku Ivanu Zigi Valentinu Popoviču, ki se je rodil l. 1705 v Arclinu pri Vojniku in je umrl l. 1774 v Perchtoldsdorfu pri Duna-ju. Predavatelj je najprej opisal Popoviče-vo življenje, nato pa čital zanimive odstav-ke iz Popovičevega glavnega znanstvenega spisa »Raziskovanja o morju«. Predava-telj je zaključil svoja izvajanja takole:

»Predočimo si še enkrat potomca srbskih prednikov in sina slovenske matere iz Arclina, kako je kot deček gnen od notra-nje sile, od uka želje, ubežal z doma, v ka-ko tesnobnih razmerah je v Nemškem Grad-u posecal in dovril latinske šole, kako se je nato ta nemirni duh skital 25 let po evropskem svetu kot znanstven raziskova-lec, prirodopisec, zgodovinar, jezikoslovec, vedno zavedajoč se svojega slovenskega porekla, s kakšno znanstveno vneto je po-bijal nekatere trditve in nazore učenikov evropskega slovesa, kakršna sta bila nem-ski jezikoslovec in pisatelj J. Kristof Gott-

schod in švedski prirodoslovec Karel Lin-né, in kako je kljub vsem protivnikom častno zasedel stolicu nemškega jezika in govornišva na dunajski univerzi on, sin slovenske matere, kako je pripravil eno-ten standardni črkopis za vse evropske je-zike, posebej tudi za slovenskega, kako je sestavljal slovensko slovnico in nabiral gradivo za slovenski slovar in kako je na-posled kot samotarski učenjak ločen od vsega sveta, konča tek svojega dela in truda polnega življenja, zapustivši znatno ustanovo za študente štajerske dežele.

Ta slavni naš rojak Ivan Ziga Valentin Popovič je pač vreden, da bi mu sedanjji rojaki postavili spomenik v domačem kra-ju. Mesto Celje pa naj bi se mu oddolžilo še na drug primeren način. Ljubljana že ima Popovičevo ulico. Tem bolj pritiče Cel-ju častna dolžnost, da imenuje, če ne tr-ga, pa vsaj kako novo cesto ali večjo uli-ce po tem slavnem možu našega rodu, ka-kor ga je kot odličnega predstavnika nara-da že tudi Mohorjeva družba počastila v svoji knjigi »Slovenski možje« Slava Po-povičevemu spominu!

Tatovi nikdar ne počivajo

Iz pestre ljubljanske policijske kronike

Ljubljana, 24. marca
Ko je trgovski pomočnik Drago P. več-raj malo pred polnočjo sprejmljal svojo za-ročenko domov v Nove Jarše, sta v bližini Dobovškove gostilne zapazila v mesečni prihajati čez polje dva neznanca, ki sta nosila pod pazduho večje zavitke. Drago in njegova zaročenka sta bila radovedna, kdo sta neznanca in kaj nosita ob tako pozni uri, zato sta se skrila na dvorišče Dobov-škove hiše. Neznanca sta medtem že pri-šla bliže, takrat pa sta tudi opazila Draga, ki je stal na dvorišču. Čim se je Drago premaknil, sta neznanca odkodčila obenem pa odvrkla oba zavitka na tla in že tudi jedrno pobegnila. Dragu se je zdelo to še bolj sumljivo, zato je navzlic pozni uri prikladal nekega stanovanca v bližnji hiši, s katerim sta ugotovila, da sta neznan-ka odvrkla veliko kofaro zavito v pre-šito odejo in še en večji zavitek z razno obleko. O najdbi je bila še ponoči obvešče-na vodmatska stražnica, ki je košaro in zavitek zaplenila. Razen obleke 10 rjuh, dveh prešitih odej, ženskih nočav, ra-ne ženske obleke ženskega plašča in para ženskih čevljev so našli stražniki tamkaj tudi dva lonca masti uro budilko, žensko ročno torbico in več komadov jedilnega pribora.

Policija je uvedla preiskavo in na pod-lagi pričevob degnela, da sta neznanca po-noči oplenila neko stanovanje v graščini na Fuzinah Vlomci, ki sta bila po opisu Draga P. 30 do 40 let stara, sta najbrž ukradla tudi nekatere dragocene, vendar to še ni ugotovljeno.

Policiji so bile prijavljene še razne druge tatvine in vlomi. — Zrtev neznanega tatu

Nevarni cigani

Na vesti imajo številne tatvine in vlome

Ljubljana, 22. marca
Po okolici Novega mesta in drugih do-lenskih krajih se potepa nevarna cigan-ska trojica, ki krade na debelo, vlamlja po skritih gorskih naseljih in vdira v hiše po vaseh v dolini. Orožniki že več me-secev zamaž zasledujoče cigane Jožeta Hra-dovičča nazvanega »Korče«, Matijo Braj-diča s ciganskim nazivom »Bariška« in Martina Brajdčiča, ki ga cigani kličejo »Stipe«. Ti cigani, stari po 30 do 40 let, se so vsi zimo in že jeseni skrivali po go-zdovih okrog Novega mesta, odkoder so odhajali na vilmole in tatinske pohode na vse strani. Spočetka so najraje vlam-ljali v zidanice in odnašali obleke, jestvi-ne in vino, kasneje pa so pričeli vlamljati v kašče, zlasti v hrbovskih vaseh. Ljudje so cigane nekajkrat zalotili pri vlomih, a tatovi so zmerom pobegnili. Seveda so jim bili tudi orožniki stalno za petami, a ci-

gani so jih vselej zavohali in se umaknili spet v gozdove in svoja skrivališča.

Ciganska trojica je nedavno izdrla iz okolice Novega mesta in so imeli ljudje tako nekaj časa mir pred njo, sedaj pa so se drzni zmikaviti spet pojavili. Nedavno so prišli v Velike Brusnice, kjer so se skrivali v bližnji vasi, ponoči pa so vlam-ljali v kašče posestnika Franca Mihaliča. Odnegli so 14 rjuh iz domačega platna, celo gnjat, nekaj drugih jestvin in pa emajliran škaf, vilmolci pa se niso zado-vojlili samo s tem plenom. Se isto noč so odšli na Ratež nad Brusnico, kjer so vlam-ljali pri posestniku Francu Trantetu in mu ukradli 20 kg masti, 10 rjuh in par čevl-jev. Na Ratežu so že proti jutru vdrli v kaščo posestnika Jakoba Nodana in mu odnesli večjo zalogo jestvin in šivano odejo.

Iz Zagerja

— Prodoren uspeh sokolskega odra. Pe-tra Roseggerja »Vesela božja pot« je že na marsikaterem odru žela uspeha, zaradi svoje preproste, vsakomur dostopne in po-občutene vsebine. Družina zagorskega so-kolskega odra je to, v svoji osnovni noti vzgojno delo, odigrala kar trikrat po vr-sti v nabito polni dvorani. Osrednji nosilci dejanja, dognana peticija: planšarica Ma-rička, Starin (Savšek), Slamski župnik (Klun), njegova gospodinja Katra (Stanko Vilma in gruntrice (Ule) sin (Golob), so vsak v svojem okviru podali sočne ljudi in se smislno dopolnjevali. Tudi vsi ostali v manjših epizodnih vlogah kot gruntrice, Ambroz (Kalan), Barba (Jesih Danica), Krtinar (Kopriva), lečarica (Sajovic) ter pestra družba drvarjev in sploh romarjev so učinkovito doprinesli h končnemu uspe-hu, posebno še šestorica muzikantov s sta-sitim krmarjem in kruljevanjem iz naše do-line. Režiser Branko Korbar si lahko čes-tita. S svojo režijo si je ustvaril sloves, ki ga naj s pridnim sodelovanjem v tej smeri še ojači in pomnoži. Pri teh vpri-zoritvah je na novo preurejeni in pokaz-zal svojo upornost. Po zasnutih gledališkega praktika in igralca ljubljanske drame g. Vala Bratine, ki je bil ves čas v neprecenljivo pomoč, je bil stari in do-cela neuporabni oder preurejen v smislu polkrožnega ozadja z zavesami tako, da omogoča najsmotnejšo uporabo z naj-manjšim številom kulis. Prav tako je za to predstavo pripravil osnutke za trinajst slik, med njimi dvanajst posvem različnih prizorišč. Z vzorno pridnostjo in dosled-nostjo v izdelavi kot v organiziranju pre-men se je tu izkazal Janez Kopriva, ki je nosil pri tej igri najpomembnejši delež. Če ugotovimo, da je šlo vseh trinajst slik preko odra brez motnje nepretrgoma in brez defekta v dveh urah in pol, je uredi-tev odra svojo preizkušnjo odlično presta-la. Sokolski upravi je treba le čestitati, da je izvedla tako dolgo odlašani načrt. V bližnji bodočnosti naj uredi še drugi zastor ter poglubi prostore pod odrom in imeti bomo oder, ki bo ustrezal neštetim zahtevam, v kolikor mu ni postavljena meja z razsežnostjo.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Ponedeljek, 24. marca: zaprto
Torek, 25. marca: Brez tretjega. Red to-rek. Gostovanje Vike Podgorske in re-žiserja Hinka Nučiča, članov zagreb-skega Narodnega gledališča

OPERA
Začetek ob 20. uri
Ponedeljek, 24. marca: Faust. Izven
Torek, 25. marca: Traviata. Izven. Gosto-vanje Zlate Gjurgjenčeve, sopranistke beograjske opere
Sreda 26. marca: zaprto

★
25letnica gledališkega dela dirigenta Ni-ka Štriftofa. Dirigent, režiser in prevaja-lec oper, Niko Štriftof, nestor med našimi dirigenti, bo slavil svoj jubilej v petek 28. t. m. Dirigiral bo Bizetovo opero »Carmen« z Gjurgjenčevno v naslovni in Aldo Noni-jevo v partiji Micaele. Rezervirane vstop-nice naj se dvignejo jutri popoldne pri dne-vni blagajni v Operi, od srede dalje bodo na razpolago drugim reflektantom.

Snežne razmere

Poročilo Turjskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD 24. marca 1941.

Bohinj — Zlatovrč, 530 m: +3, oblačno, 15 cm snega;
Dom na Komni, 1520 m: —1, oblačno, 310 cm snega, sneg;
Triglavska jezera, 1683 m: —2, oblačno, 290 cm snega, sneg;
Stančeva koča, 2532 m: —3, oblačno, 350 cm snega, sneg;
Erjavčeva koča na Vršču, 1515 m: —2, oblačno, 140 cm snega, sneg;
Valvasorjev dom, 1180 m: —2, megleno, 0 cm snega;
Peec, 1654 m, +5, oblačno, 75 cm snega, sneg;
Senjorjev dom, 1522 m: —5, oblačno, 155 cm snega, sneg.

Posedne spremembe v Ljubljani in okolici

V katastralni občini Sv. Petra predmestje je bila prodana najmanjša parcela v izmeri 12 kv. m za 4000 din

Ljubljana, 24. marca. Mestno poglavarstvo v Ljubljani je v aprilu 1938. izdalo tvežki Bat'a, jugoslovanski tovarni gume in obute d. d., dovoljenje za zidanje palače na vogalu Aleksandrove in Selenburgove ulice pod pogojem, da podjetje odstopi mestni občini brezplačno za ceste potreben svet. V skladu s tem je tvežki Bat'a odstopila mestni občini v kat. občini Kavčičevski predmestje 345 kv. m zemljišča, to je oni del celotne parcele med palačo in glavno pošto, kjer je bil urejen širok pločnik in se je tam razširila Selenburgova ulica.

Posednica Franja Perko z Jernejeve c. namerava zidati ob Jernejevi cesti trnadstropno stanovanjsko hišo in je pristala na pogoje regulacijske komisije, da odstopi brezplačno mestni občini 800 kv. m. sveta, ki je potreben za regulacijo ceste.

Posednica Ludovik in Apolonija Zavašnik, Tomačevski št. 25, sta prodala Karlu Golobu, Zagrebška št. 57, parcelo v kat. občini Sv. Petra predmestje v izmeri 140 kv. m za 7000 din (kv. meter po 52 din).

Posednik Viktor Jeločnik, Rožna dolina V/2, je prodal posednici Emi Tanko, Kapiteljska št. 3, hišo z vrtom v kat. občini Vič za 450.000 din.

Hiša usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega, Vidovdanska cesta št. 9, je prepustila brezplačno mestni občini za ceste potreben svet v kat. občini Trnovsko predmestje v izmeri 1967 kv. m.

Posednica Jozefa Abunar, Borutova št. 10, je prodala izdelovalcu cementnih izdelkov Matiji Pernetu parcelo s hišo v kat. občini Sp. Šiška za 110.000 din.

Mr. ph. Anton Ustar, lekarnar, in njegova soproga Ana, Tavčarjeva ulica št. 15, sta prodala ženi elektromonterja Frančišku Pirnatovi, Grajska planota št. 1, parcelo v kat. občini Brinje v izmeri 593 kv. m za 36.000 din.

Hiša usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega, Vidovdanska cesta št. 9, je prodala Vidi Kovšičevi, Prule št. 9, dve parceli v kat. občini Trnovsko predmestje za din 34.250.

Silkarški in pleskarški molster Pavel Kresal, Rožna dolina, cesta IV/4, sedaj Predjamska št. 14, je prodal dr. Milanu Gorniku in soprogi Alojziji vsakemu pol parcele s hišo v kat. občini Vič za 151.000 din.

Tvrška I. Knez, Gosposvetska cesta št. 1, je prodala zasebnici Josipini Jelencovi, Celovška št. 54, parcelo v kat. občini Sp. Šiška v izmeri 679 kv. m za 47.540 din.

Zel. uslužbenec Pavel Azman, Vič št. 57, je prodal posedniku Ivanu Likovcu iz Vrbljen št. 8, parcelo v kat. občini Trnovsko predmestje v izmeri 13 a 35 kv. m za 4000 din.

Posednici Terezija Pleško, Brezovica št. 31, in Marija Govekar, Tomišel št. 9, sta prodali višji poštni kontrolorki Mariji Hribarji, Gosposka št. 3, parcelo v kat. občini Vič v izmeri 870 kv. m za 30.000 din.

Trgovci in posedniki Anton Mencinger, Sv. Petra cesta št. 43, in Marija Menciger, Pražakova št. 6, sta prodala trgovcem in posednikom Hermanu Pečenku in Karlu Pečenku parcelo v kat. občini Sv. Petra predmestje v izmeri 12 kv. m za 4000 din.

Zelezničar Franc Podgoršek, Mala vas št. 60, je prodal posednici Ani Kandre, Mala vas št. 60, parcelo s hišo v kat. občini Stožice v izmeri 118 kv. m za 60.000 din.

Miz. pomočnik Franc Cepeljnik, Vižmarje št. 45, je prodal mizarjem mojstru Jožetu Demšarju iz Vižmarjev 120, Pavlu Ravniku iz Vižmarjev 40, Antonu Slapniku iz Podgorca 25 in Milanu Trohi iz St. Vida 26 vsakemu po eno petino parcele v kat. občini Vižmarje v izmeri 245 in 745 kv. m za skupno ceno 15.400 din.

Posednica Helena Merhar, Vižmarje 99, je prodala posedniku Jožetu Bučanu, Vižmarje 16, parcelo v kat. občini Vižmarje v izmeri 1497 kv. m za 21.815 din.

Posednik Anton Presetnik, Stožice 8, je prodal Francu in Mariji Jeronom, Stožice 8, parcelo s hišo v izmeri 2975 kv. m za 40.000 din.

Trgovci Vladimir Blažir, Ob Zelni jami 17, je prodal zasebnici Jožefi Kolover, Frančiškanska ulica 2, parcelo v kat. občini St. Vid v izmeri 771 kv. m za 18.504 din.

Posednica Marija Sirk, Tacen 40, je prodala zdravniku dr. Alojziju Bohu, Tobacna ulica 14, svoje zemljišče v kat. občini Vižmarje za 114.151 din. — Nedolčni Mariji Čuč, ki jo zastopa oče Karel Čuč, je pa Sirkova prodala zemljišče v isti kat. občini za 114.150 din.

Iz Kranja

— Koncert srednješolcev. V četrtek 27. marca bo ob 16. priredila državna realna gimnazija v telovadnici pevski koncert. Pesnabna vabila se ne bodo razpisala. Vsi starši in prijatelji mladine so vloženo vabljeni. Vstopnine ni, pobirali pa se bodo prostovoljni prispevki za izpopolnitev pevskega arhiva. Po končanem koncertu bo sestanek staršev.

— Šahovskega turnirja. V prvem razredu je rezultat po VII. kolu sledeči: 1. in 2. Pogačnik, Singer 5; 3. Vidrgar 4 in pol; 4. Kos 3 in pol. V tem kolu je prišlo do zanimive izmenjave na prvih mestih, ki znaajo biti tudi odločilni, če ne pride do kakih izmenjave. Vidrgar, ki je v VI. kolu vodil, se je moral umakniti na tretje mesto, Singer pa, ki je igral doslej najbolje, si mora deliti 1. in 2. mesto s Pogačnikom, ki je nenadno posegel z odločnostjo med vrhove. V drugem razredu vodi po VI. kolu inž. Mavrovič s 5 in pol točkami sledi Pesek, Kunstelj s 4 in Jakše s 3.

— Občinski proračun. Drevi ob 20. bo v občinski posvetovalnici seja občinskega odbora, na kateri se bo obravnaval proračun za 1. 1941. mestne občine, ubožnega sklada itd.

— Načelstvo Sokola v Stražišču obvešča vse telovadeče članstvo, naraščaj in deca kakor tudi novodošle člane, da se bo pričela ob vstopu v sezono redna telovadba in sicer za člane vsak tork in petek ob 20. do 21., za članice ob ponedeljkih in četrtnkih ob 20. do 21. ure, za ženski naraščaj vsak ponedeljek in četrtek ob 19. do 20. za moški naraščaj v torkih in v petkih ob 19. do 20., za moško deca v ponedeljkih in četrtnkih ob 17. do 18. ure. Novi razpored stoji v veljavo danes 24. marca. Vodila se bo točna evidenca.

— Boljšje je preprečiti nego lečiti. Naša ljudska univerza nam je pretekli teden zopet postregla s predavanjem, ki je zbudilo pri občinstvu izredno zanimanje in ki nas je popeljal v obširno medicinsko področje preventivnega zdravstva. Predavatelj g. dr. Neubauer z Golnika je govoril o tej temi do skrajnosti poljudno, kakor je potrebno na stičnih ustanovah. V uvodu je posegel v zgodovino medicine, ko so zdravlili le ljudi, ki so že resno oboleli. Z odkritjem povzročiteljev te bolezni, z odkritjem mikroskopa pa je bil storjen velik korak naprej in je medicina nastopila svojo veliko pot. Kurativni medicini se je pridružila preventivna. Seveda je bilo treba mnogih bojev in žrtv, preden je prišlo do splošnega upoštevanja novih smeri v medicini. S posameznimi primeri umrljivosti pri različnih boleznih je predavatelj nazorno pokazal, kako veliki uspehi preprečenja so bili doseženi v kratkem času. Mortalitetna porodnice je padla skoro na ničlo, črne koke — strah in trepet ljudstev, so vsaj pri nas izgubile. Preprečenje bolezni je bilo uspešno. Profilaksa je žela uspehe na vseh poljih. Tudi pri nas je bilo doseženega že mnogo. Razni zavodi, poliklinike, dispanzerji itd. so stebri preprečevanja bolezni. Jako zanimiva so bila tudi izvajanja g. dr. Neubauerja glede božniškega zavarovanja delavcev in preprečenja bolezni v obratih, kar je gotovo pomembno tudi za gospodarstvo. Tudi pri tem predavanju nam je Ljudska univerza postregla s filmom, ki je kazal uspešnost preprečenja difterije-davice. Davica, trepet mater, ki so jim otroci oboleli za to boleznijo, se prepreči že lahko pred obolenjem s cepiljenjem, film nazorno in poučno kaže, kako neumestno je strah pred cepiljenjem, s katerim se izognemo tudi mnogim stroškom za zdravljenje. Tvrška Bayer, ki je dala film na razpolago, prav gotovo mnogo žrtvuje za njihovo izdelavo, toda želeli bi, da bi bilo vsaj nekaj teh filmov tudi v domačem jeziku, ker bi nam postali dostopnejši.

— Kaj je za božnično za stražnike? Prejeli smo: Sem eden izmed mnogih, ki sem daroval meseca decembra nabiralcu za božnično stražnikov nekaj blaga. Pozneje sem čul, da je nabiralna akcija lepo uspela in da hosta nabrano blago in denar v kratkem izročena stražnikom. Od tega časa je poteklo skoro tri mesece, a stražniki še vedno niso prejeli niti katerega obvestila niti božničnih darov. To sem si razlagal tako, da so verjetno nastopile težkoče za enakovredno razdelitev daril, ali pa, da je bila potrebna zamenjava ali celo prodaja katerega blaga. Zadnja vest pa, da so stražniki iz te božnične prejeli, menda pred 2 dnevi, le en zavojček sladne kave, pa mi je zbudila smeh in prostim nabiralce oziroma prevzemnika daril, da podajo javen obračun o nabiranih darovih za božnično stražnikov. — Op. V našem listu smo o nabiranih akcijah za božnično že pisali, tedaj smo tudi navedli podoben seznam daril in sporočili, da je bilo s strani nabiralcev vse v redu predano mestni občini, ki je prevzela skrb za nadaljnje postopanje. Če kdo, potem so edino na občini dolžni podati račun, kako in kje je zastala božnična. Mislimo, da bi to odločujoči lahko storili že prej brez sličnih zahtev.

— Inserirajte v „Sl. Narodu“? Prišlo je pa še nekaj hujšega. Dvomom se je pridružilo še nezaupanje, ki ga je bila izjavila Jeanne sama, ko sta se vrnila njena roditelja iz Hennebonta. Rene de Mejan, ki se je vrnil in dan poprej, bi bil lahko zamožljav svojo prisotnost v Lorientu, če bi ne bila Jeanne v prekipeljavici radosti povedala, da je mlada diplomata takoj povabila na obed. To je omajalo Herminino zaupanje. Njene najslabše nade so bile v nevarnosti. V tem čisto slučajnem srečanju je videla Hermina skrbno zasnovan načrt, naperjen proti njeni sreči. Njena bujna domišljija ji je slikala nevarnost, ki je v resnici ni bilo, ali pa ki ji je mogla pretiti samo od ene strani. Če je človek razburjen, je kaj lahko dostopen domnevam. Hermina ni samo verjela, da jo je Jeanne izdala, temveč je začela tudi že dvomiti o Reneevi iskrenosti. Mar ni bil zmoežen izdajstva? Ali pa ga je že zagrešil? In to je bil vzrok, da je bila v občevanju z njim ledeno hladna.

Morda bi bili morali Herminini dvomi izginiti v trenutku, ko ji je Rene odkril svojo lastno bojazan. Bila je res ganjena in v glavo ji je šinila dobra misel, da bi se sporazumela z Reneem, kar bi ji vrnilo mir. Toda naslednjega jutra se je čutila zopet prelabo. Zato ni našla v sebi zadostnega poguma, kako naj bi z Reneem delila svojo bojazan, kako naj bi mu opisala svoje dvome in muke, ki so jo mučile.

Preizkušnja je presejala njene moči in čim dlje je trajal nesporazum, tem hujše je bilo. Rene seveda ni vedel, da Hermina dvomi o nje-

Janezu Jamniku je bila kazen za uboj sosedu za polovico znižana

Nedolžnosti se mu zopet ni posrečilo dokazati, a branilec je znova predlagal revizijo procesa

Ljubljana, 24. marca.

Pozno v večer je v petek trajala pred sodiščem razprava proti Janezu Jamniku s Hude police pri Smarju. Pred tednom smo obširneje poročali, da je bil lani Jamnik zaradi uboja svojega sosedu Francu Kadunca obsojen na 2 leti strogega zapora, na plačilo vseh stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni in na povračilo škode pokojnikovi materi, da pa je kasacija ugodila predlogu Jamnikovega zagovornika dr. Vladimira Knafliča po reviziji procesa zaradi formalnih in materialnih nedostatkov prve obravnave.

Teden prej je bila razprava, za katero je vladalo zlasti med sorodstvom in sosedih obseh prizadetih strank veliko zanimanje, preložen in se je nadaljevala v petek popoldne. Sodišče je tedaj ugotovilo, da je bil Jamnik zaradi uboja sosedu Kadunca obsojen na 2 leti strogega zapora, na plačilo vseh stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni in na povračilo škode pokojnikovi materi, da pa je kasacija ugodila predlogu Jamnikovega zagovornika dr. Vladimira Knafliča po reviziji procesa zaradi formalnih in materialnih nedostatkov prve obravnave.

Teden prej je bila razprava, za katero je vladalo zlasti med sorodstvom in sosedih obseh prizadetih strank veliko zanimanje, preložen in se je nadaljevala v petek popoldne. Sodišče je tedaj ugotovilo, da je bil Jamnik zaradi uboja sosedu Kadunca obsojen na 2 leti strogega zapora, na plačilo vseh stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni in na povračilo škode pokojnikovi materi, da pa je kasacija ugodila predlogu Jamnikovega zagovornika dr. Vladimira Knafliča po reviziji procesa zaradi formalnih in materialnih nedostatkov prve obravnave.

Takoj za Gačnikovo je sodišče privolilo še na zaslišanje orožniškega komandirja, Jamnikovega 12letnega sina Martina in Kadunceve matere. Prvi je najprej opisal še dejanski položaj, kakor so ga takoj po dogodku mogli orožniki ugotoviti, na posebno vprašanje sodnikov pa je izpovedal, da je bil glavna priča poleg Jamnikove žene, neki sedaj že pokojni Kračman, ki je za Jamnika najbolj obremenilno izpovedal, na zelo slabem glasu in so ga imeli za tatu. Orožnik je tudi povedal, da je med Jamnikovi in Kaduncem vladalo staro in hudo sovraštvo, ker je Kadunc preganjal Jamnikove, odkar ga je oboževal Jamnik osumil, da mu je zažgal kozolec. Tožarili da so se tudi zaradi poti. Druga priča, 12letni

Jamnikov sin Martin, ki je napravil vtis zelo inteligentnega dečka, je bil v petek prvič zaslišan in je v celoti potrdil očeto in materine izpovedi, ki pa so se obenem bolj strinjale z ugotovitvami zdravniške komisije glede pokojnikovih poškodb, kakor pa z izpovedjo Kračmana in drugih obremenilnih prič. Zaslišana je bila končno tudi pokojnikova mati, ki je z ene strani potrdila trditve obrambe, da je sin tik, preden je napadel Jamnika, zmerjal tudi njo in jo celo udaril z bičem, nasprotno pa je z vse gotovostjo potrdila, da je Jamnikova žena zavpila „Jezus, ubil si ga!“, ki torej ni mogla biti zaradi Kaduncemih udarcev v nezvesti in je lahko opazovala preten med svojim možem, ki jo je hotel braniti, in napadalcem Kaduncem. Na podlagi te odločne izjave je bila potem Jamnikova žena zaprisežena in je tudi po zaprisegi ostala v celoti pri svoji prvotni izpovedi.

Zaradi vedno novih okoliščin, ki so jih navajali zagovornik, drž. tožilec ter zastopnik zasebne udeležene odvnetnik dr. Lokar, so novi dokazni predlogi z obeh strani taktičneko deževali in je že kar kazalo, da bo razprava ponovno preložen, sodniki pa so bili mnenja, da je zadeva še dovolj objasnjena in zrela za razsodbo. Po prečitjanju sodnih spisov so sledili dolgotrajni govori državnega tožilca g. Bogdana Lendovška, zastopnika zasebne udeležbe dr. Lokarja in branilca dr. Knafliča.

Ob 20. je dr. Julij Fellahner, predsednik senata, v katerem sta bila s. o. s. Ivan Brelih in Josip Zorko, objavil sodbo, s katero je bil Janez Jamnik zaradi uboja v prekrščenem silobranu, da je odvrnil protipravljen napad nase in na svojo ženo s strani Francu Kadunca, obsojen zaradi težke telesne poškodbe s smrtnim izidom v smislu § 178-2. k. z. na 1 leto dni strogega zapora. Plačati bo moral tudi vse sodne stroške, 500 din povprečnine in stroške pokojnikovi materi v znesku 4.903 din. Glede odškodnine za sinovo smrt, ki jo je zahtevala v višini 50.000 din, je bila mati zavrnjena na pot civilne pravde.

Dasi je Jamnik s to drugo sodbo prejel za polovico nižjo kazen kakor prvič, z njo vendarle ni bil zadovoljen. Vsekarj vztraja na tem, da je nedolžen in je zato njegov branilec znova predlagal revizijo postopanja in prijavil tudi priziv zaradi previsoke odmere kazni. Isto pa je storil potem tudi državni tožilec.

Kričec primer zanemarjene vzgoje

Branilec ex offio vlaga priziv, ker se mu zdi odmerjena kazen previsoka

Ljubljana, 24. marca. Med številnimi mladimi ljudmi, ki dan za dnem brišejo prah z zatožne klopi, obtožen po večini zaradi deliktov proti imovini, je bil pretekli petek tudi mladoletni Stanko, ki mu je obtožnica naštevala celo vrsto vlovov in tatvin. Predsednik malega kazenskega senata je potem, ko je ugotovil, da fant še ni dosegel polnoletnosti, da ga torej pred javnostjo šteti zakon, proglasil razpravo za tajno.

Za zaprtimi vrati sodne dvorane se je potem krojila usoda mladega človeka, ki mu ni bila naklonjena že takrat, ko je koraj gledal luč sveta kot nezakonski otrok.

Zanemarjena vzgoja, ki mu je revna prevzlikarica, njegova mati, ni mogla nuditi, ga je seznanila s kriminalom, še preden je dobro odrasel kratkim hlačam. Ko je pod teho obtožbo za celo vrsto vlovov stopil pred mali kazenski senat, še preden je dosegel leto zrelosti, je že spadal pod obtožbo po § 317. k. z., s katerim je tistim, ki so bili zaradi vlovov več kot dvakrat obsojeni, v ponovnem primeru zagroženo s kaznijo ječe najmanj 5 let. Da bi bila mera polna, je Stanko komaj januarja letos prišel na prosto po prestani 6mesečni kazni, na katero je bil zaradi nekega vlovu lani obsojen.

Ker je brez obotavljanja že v preiskavi vse priznal, česar so ga obdolžili, je bilo razpravljanje z njim naglo pri kraju. Na vprašanje predsednika senata, zakaj je začel zopet krasti, je odgovoril, da zato, ker ni dobil dela, ko je prišel iz zapora. Izrečen res ni nobenega dela, a k temu se še pridružuje dejstvo, da za kaznenca nihče ni preveč navdušen, še posebno ne, če je že tako mlad toliko presedel po zaporih, ker tuja lastnina pred njim ni bila varna. S časom boš začel se z ropile? je menil predsednik, a Stanko je nemo zrl v tla, medtem ko je predsednik iz sodnih spisov prebiral mnenje krajevne oblasti, da bi bilo v fantovem interesu in v interesu javne varnosti, če bi ga »prisilili k pošten-

mu življenju«. »Treba te bo vtakniti v pristno delavnico!« je zaključil to poglavje predsednik. Stanko je bil obsojen na 2 leti strogega zapora v smislu § 317. k. z. kot vlovilec, ki ne kaže, da se misli popoboljšati. Za posamezne delikte, ki jih je zagrešil, so mu sodniki prisodili skupno 4 leta, a v smislu § 30. k. z., ki omiljuje kazni mladoletnikom, so mu to kazen znižali na 2 leti. Kot obtežilo za odmero kazni je bil kvalificiran povratek, olajšilo pa je bilo odkrito priznanje, stiska in zanemarjena vzgoja. Pri razglasitvi sodbe je predsednik senata opozoril Stanka, da bo potem, ko bo že polnoleten, kaznovan za vsak delikt najmanj z 1 letom zapora, če ne bo prej odjenjal.

Kljub temu, da je sodišče pri odmeri upoštevalo poleg obtežilnih tudi vse olajšne okoliščine, pa je bil njegov branilec po službeni dolžnosti dr. Jože Zupančič mnenja, da je kazen vendarle pretrda, če se upošteva, da je fant mladoleten in je bil v stiski, brez vsake zasloabe in na milost in nemilost prepuščen kvarnim vplivom slabe tovarišije tako v času svoje prostosti kakor tudi v kazniličnici. Branilec je takoj prijavil priziv zaradi previsoke odmere kazni, čeprav bo s tem tmel samo delo, a nobenega plačila.

Iz Trebnjega

— Zaradi pomanjkanja krušne moke je ustavila obrat pekarna last g. Slavke Springer, ki je edina med Novim mestom in Stično. Tako so ostale naša in vse sosedne občine brez kruha. Posebno so prizadeti oni, ki nimajo lastnega gospodinjstva, ter so izključno navezani na nakup kruha v pekarni. V imenu prizadetih prosimo merodajne, naj lastnici pekarne pomorejo do zopetnega rednega obratovanja.

— Letni pregled motornih vozil bo za območje novomeškega sreza v sredo 26. marca ob 12. do 15. pred poslopnem sreškega načelstva v Novem mestu.

Pierre Mael:

Blodna ljubezen

Roman

Če se je Jeanne omožila, je storila to gotovo iz ljubezni do Romaina in v svoji ljubezni je gotovo pozabila na Renea de Mejana. Ta domneva se je zdela več kot utemeljena. Hermini se je vračal duševni mir in vsa se je prepustila čisti radosti, katere je bila polna njena plemenita duša. Če bi se bil Rene de Mejan vrnil ta čas, bi ga ne bila hladno sprejela.

Vsa srečna je večkrat hotela odkriti svoje srce Jeanni. Potrebna ji je bila intimna prijateljica in mar ni mogla najti najboljše v svoji sestrični, ki ji je bila malone sestra?

Tedaj se je pa oglašil v njenem srcu nov dvom. Kako bi sprejela Jeanne njeno zaupno novico, enako popolnemu priznanju? Da, priznanju, kajti prvo vprašanje mlade žene bo, kdaj sta si z Reneem prislegla večno ljubezen? In v tem primeru bi ji morala vse pojasniti. Vedela je, da jo bo Jeanne obdolžila izdajstva. Nič bi ji ne pomagalo, če bi svojo krivdo še tako tajila. Zelo lahko bi prišlo na dan, da je odkril Rene Hermini ljubezen pred svojim odhodom.

Hermina je premislila te očitke, na morebitni razkol, zadržala in tako je raje molčala.

Poleg tega se je zgodilo, da je postala Jeanne,

ko se je v medenih tednih razočarala, bolj zgovorna od nje. Ni ji prikrivala, kako globoko se je razočarala v zakonskem življenju in namignila ji je, da ji je spomin na Renea še vedno drag.

Od tistega dne je bilo vsako zaupno obvestilo izključeno. Hermina je molčala in bala se je skoraj tistega dne, ko bo morala vse priznati.

Še mnogo hujše je bilo, da je Jeanne potem, ko je bila svoji sestrični povedala, kako se je bila v zakonu razočarala, še priznala, da ne deli z njo dvomov in da noče postati sužnja zakonskih dolžnosti.

Pri vročevrtnih in vrtoglavih ljudeh je pogost, skoraj naraven pojav, da se dajo zapeljati na kriva pota. Mlado dekle še ni bilo tako izkušeno in razsodno, da bi moglo prepričati gospo de Querlern, da ne ravna prav. V ta namen bi bila morala bolj poznati človeško srce in njegova čudna pota. Hermina pa ga ni poznala. Sicer pa, od kod naj bi ga bila poznala?

Zato se je dalo v tem primeru kaj lahko razumeti, da mlado dekle svoji sestrični ni niti z besedico omenilo svoje ljubezni do Renea, da ji ni povedalo, kako sta si prisagala večno zvestobo in kakšne sladke nade je gojila glede bodočnosti. Razen tega se je pa Herminino prijateljstvo do Jeanne ohladilo zaradi pomanjkljivega zaupanja. Vse, kar ji je bila Jeanne povedala, se ji je zdelo tako neizmerno, da je po pravici videla v mladi ženi svojo rivalinjo, sovražno svoje bodoče sreče. Iz tega je nastala medsebojna odtujitev. Ko je odpotovala Hermina s stricem in teto v Hennebont, se je Jeanne zaprla v svoj dom v Lorientu.

Prišlo je pa še nekaj hujšega. Dvomom se je pridružilo še nezaupanje, ki ga je bila izjavila Jeanne sama, ko sta se vrnila njena roditelja iz Hennebonta.

Rene de Mejan, ki se je vrnil in dan poprej, bi bil lahko zamožljav svojo prisotnost v Lorientu, če bi ne bila Jeanne v prekipeljavici radosti povedala, da je mlada diplomata takoj povabila na obed.

To je omajalo Herminino zaupanje. Njene najslabše nade so bile v nevarnosti. V tem čisto slučajnem srečanju je videla Hermina skrbno zasnovan načrt, naperjen proti njeni sreči. Njena bujna domišljija ji je slikala nevarnost, ki je v resnici ni bilo, ali pa ki ji je mogla pretiti samo od ene strani. Če je človek razburjen, je kaj lahko dostopen domnevam. Hermina ni samo verjela, da jo je Jeanne izdala, temveč je začela tudi že dvomiti o Reneevi iskrenosti. Mar ni bil zmoežen izdajstva? Ali pa ga je že zagrešil? In to je bil vzrok, da je bila v občevanju z njim ledeno hladna.

Morda bi bili morali Herminini dvomi izginiti v trenutku, ko ji je Rene odkril svojo lastno bojazan. Bila je res ganjena in v glavo ji je šinila dobra misel, da bi se sporazumela z Reneem, kar bi ji vrnilo mir. Toda naslednjega jutra se je čutila zopet prelabo. Zato ni našla v sebi zadostnega poguma, kako naj bi z Reneem delila svojo bojazan, kako naj bi mu opisala svoje dvome in muke, ki so jo mučile.

Preizkušnja je presejala njene moči in čim dlje je trajal nesporazum, tem hujše je bilo. Rene seveda ni vedel, da Hermina dvomi o nje-

govil ljubezni in zato si je razlagal njeno vedenje tako, da se je njena ljubezen ohladila. Ker mu je bila nezmoška misel, da je konec njegove sreče, je sklenil takoj odpotovati.

Tako sta trpela oba in trpela sta drug zavoljo drugega. V takih okoliščinah najmanjši dogodek razdraži rano in najmanjše zlo se lahko izpremeni v veliko.

Tak položaj je nastal kmalu in bil je že od prvega trenutka zelo resen. Jeanne je dobila povabilo od stare tete, živeče v Parizu, naj pride k nji in ostane pri nji mesec dni. Čim je prečitala tetino pismo, je Jeanne pokazala vso svojo radost tako, da so se Herminini dvomi že bolj utrdili.

Požurila se je s pripravami. Komaj je imela toliko časa, da je pisala teti v Pariz dve pismi, potem je pa prepustila dom z vsemi svojimi dolžnostmi mladi gospodinjci, stopila v brzdavak in se odpeljala v prestolnico.

Za Hermino je nastala doba težkih skrbi. Zdela se ji je, da se je vse zarotilo proti nji. Mislija je, da se ji obeta najpoddnejše izdajstvo. Trdno je sklenila, da ne bo nikoli več sprejela Renea in da hoče sploh prekiniti z njim vse stike. Prisege zaljubljenecem so prisege pijancev, pravi pregovor, in to je res. Če bi bila Hermina vedela vso resnico, bi bila imela tisoč vzrokov za svojo bojazan. Njeni ljubezni preteča nevarnost je bila dokaj resna. K sreči je angel varuh čiste ljubezni bedel nad njo in odstranjeval s poti kolikor je mogel in z veliko opreznostjo vse priložnosti za nezdode.

Horoskop za tekoči teden

od 24. do 30. marca 1941 glede na planetne tranzite s položajem Solca ob rojstvu

Rojeni med 22. januarjem in 19. februarjem v Vodnarju: Ta teden obstajajo možnosti za zboljšanje, vendar držite vajeti čvrsto v rokah. Zberite se in utrdite se za preizkušnje, ki bodo nastopile čez dobrin pet tednov, ko vam bodo sovražni številni planeti iz Bika, zlasti oni, ki so rojeni v zadnjem tednu januarja.

Rojeni med 20. februarjem in 20. marcem v Ribah: Manj sreče v družabnem življenju, obeta pa se uspeh v kupčijah. Dober teden za opravljanje korespondence.

Rojeni med 21. marcem in 20. aprilom v Ovnju: Bliža se velika družabna sreča, vendar glejte, da si ohranite vse zveze, ki so vam drage. Bolniki okrevajo.

Rojeni med 21. aprilom in 21. majem v Biku: Ta teden ni izgledov za uspehe v družbi, pač pa za uspehe v kupčijah. Sicer pa na splošno delite usodo z rojenimi v Vodnarju. Prečitajte napoved za te.

Rojeni med 22. majem in 21. junijem v Dvojčkih: Obetajo se družabni uspehi. Plodna doba za umetnike. Bolni bodo okrevali.

Rojeni med 22. junijem in 22. julijem v Raku: Splošna smola za rojene v prvi tretjini znamenja. Ogroženo je tudi zdravje. Rojeni v tretji tretjini utegnejo doživeti nerodne konflikte. Pozor pred poškodbami!

Rojeni med 23. julijem in 23. avgustom v Levu: V splošnem skupna usoda z rojenimi v Vodnarju in Biku. Boljši aspekti za bolnike. Rojeni v prvi tretjini lahko najdejo srečo v ljubezni v zagonetnih okoliščinah.

Rojeni med 24. avgustom in 23. septembrom v Devici: Opravite skrbno korespondenco, bodite previdni v kupčijah. Sreča se je poslovala, nevspešnosti v ljubezenskih zadevah.

Rojeni med 24. septembrom in 23. oktobrom v Tehtnici: Resno poslabšanje zdravja proti rojenim v prvi tretjini znamenja. Družabni neuspehi.

Rojeni med 24. oktobrom in 23. novembrom v Skorpljonu: Svojo energijo lahko dobro uporabite. Za nadalje delite usodo z rojenimi v Vodnarju, Biku in Levu.

Rojeni med 24. novembrom in 22. decembrom v Strelcu: Boljše za ljubezen in za zdravje. Bodite previdni pri pogodbah, podpisih in v kupčijah.

Rojeni med 23. decembrom in 21. januarjem v Kozorogu: Zdravje nagaja, potrebni so napor za dosego uspehov v umetniškem delovanju, v ljubezni in družabnem življenju. Lahko pa dosežete lepe uspehe s pomočjo korespondence in v kupčijah. B. K.

Beda ob kupih zlata

Čeprav je na Martiniqueu shranjen zlati zaklad Francoske banke, prebivalstvo strada zaradi pomanjkanja živil

Nedavno so zbudile v svetu veliko senzacijo vesti, ki so izšle iz Vichyja, o prevozu zlata francoske Narodne banke s Francije na otok Martinique. Ta prevoz je bil v resnici prava tekma francoske ladje z angleškimi vojnimi ladjami, ki so

kati na končne odločitve maršala Petaina Angleži so ga pregovarjali ves dan, naj bi iztovoril zlato, ponoči pa je kapitan dal posadki povelje za odhod in odpluli so na široko morje. Vseh 29 topov križarke je bilo pripravljenih za primer, če bi

Martinique z Mont Peléejem v ozadju

hotele preprečiti prevoz zlata. Na ladji so bile naložene vse zlate rezerve francoske banke v vrednosti skoraj milijardo dolarjev ali 40 milijard frankov. To ogromno bogastvo so prepeljali s križarko »Emile de Bertin« na otok Martinique, kjer leže sedaj zlate palice v teži po 60 kg v 14.000 vrečah. Ta zaklad je shranjen v trdnjavi Fort de France.

Zlato je bilo junija preneseno na križarko in poveljnik Battet je dobil povelje v zapечатeni kuverti. Kljub željam nekaterih članov francoske vlade in upanju Angležev, se križarka ni namenila proti Angliji, ni pa tudi odplula v Dakar, kakor so nekateri pričakovali, temveč se je usmerila s polno hitrostjo na zapad in 18. junija je priplula k Halifaxu. Se istega dne je poveljnik ladje prejel nova navodila. Opozorjali so ga, naj bo posebno previden. V Halifaxu so prišli na palubo, čim je križarka prispela, angleški uradniki in snoročili kapitanu, da so pripravljene posebni vlaki za prevoz zlata v Montreal in da je potrebno takoj iztovoriti zlato. Kapitan si je izgovoril čas za premislek ter je dejal, da mora poča-

obalne baterije začele streljati. Končno so zlato srečno prepeljali na Martinique, kjer je pa od tega časa skrbno blokirano po angleškem brodogradu.

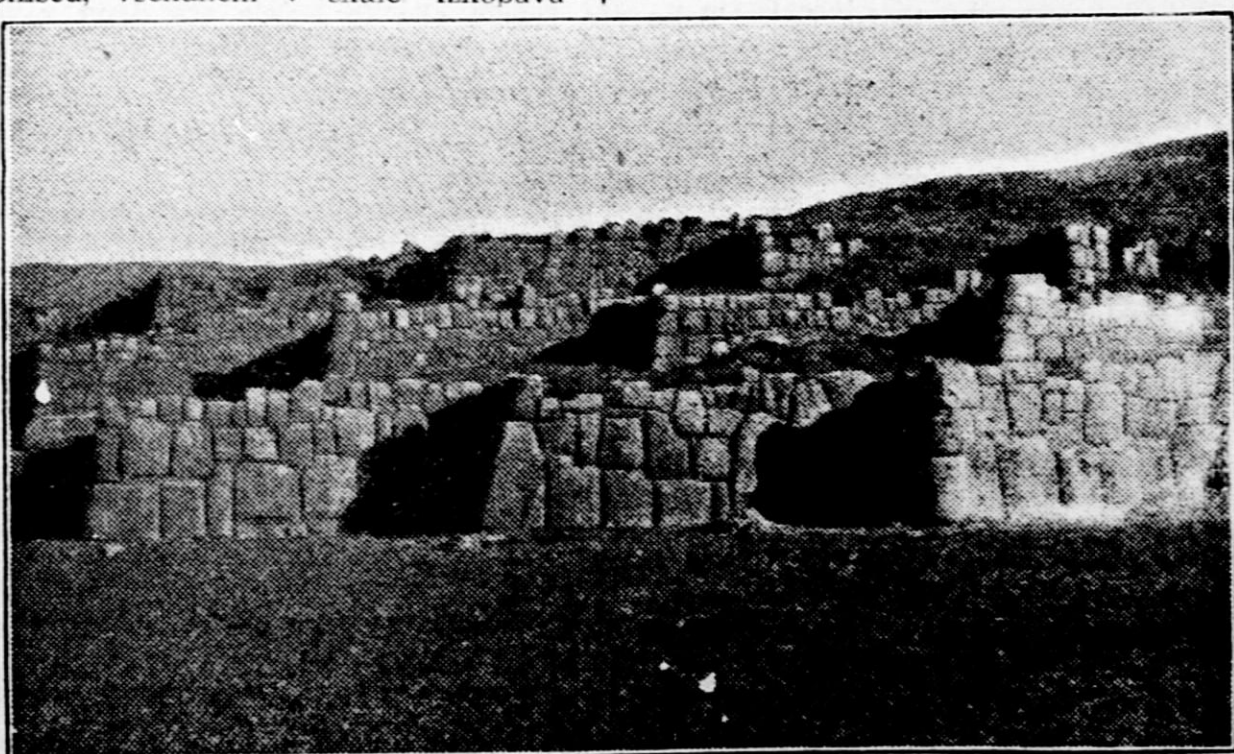
Ogromni zaklad, ki leži sedaj mrtev na Martiniqueu, ni prinesel prebivalstvu, ki ga je okrog četrta milijona, niti malo sreče, temveč celo bedo. Prebivalstvo namreč trpi pomanjkanje življenjskih potrebščin, ker je otok, kakor rečeno, blokirano. Američani, ki bi lahko pomagali, baje nimajo ladij za dovoz živil na ta otok. Američani ne hrepene po tem zlatu, ki leži brez koristi v trdnjavi, toda želijo bi, kakor so se že nekaikrat razširile vesti, urediti na otoku svojo letalsko in pomorsko oporišče, zlata bi se pa najbrže rad polastil kdo drugi.

Otok Martinique spada k skupini Malih Antilov. Prebivalstvo se peča predvsem s pridelovanjem tobaka, kakaoa pa tudi sladkorna industrija je precej močna. Zadnjič so o otoku mnogo govorili leta 1902, ko je na njem izbruhnil vulkan Mont Pelée. Tedaj je vulkan uničil pristanišče Saint Pierre in je izgubilo skoraj vseh 30.000 prebivalcev tega kraja svoje življenje.

Dve stari mesti Inkov

Dve stari mesti Inkov po imenu Fuyupata Marka, to se pravi »mesto nad oblaki«, in Sayaq Marka, namreč »nepristopno mesto«, je sedaj odkrila mešana švedskoameriška ekspedicija v Peruju, kakor poročajo iz New Yorka. Ekspedicija je šla na pot lani maja. Financirajo jo švedski industrijski magnat A. Wenner-Gren, vodi pa jo dr. Pavel Fejos, ki se je proslavil kot šef pustolovske filmske ekspedicije v Siamu in Nizozemski Indiji. Obe mesti ležita okrog 5.000 m nad morjem v Andih. Dostopni sta le po dolgem stopnišču, vsekanem v skale. Izkopava-

nje prvih skalnatih trdnjav traja že nad 2 meseca. Med tem časom so odkopali močne granitne stebre, svetišča, hiše z vodovodi in kopalnice itd. Strokovnjaki sodijo, da bodo ta odkritja zelo pomembna za raziskovanje o Indijah in njihovi kulturi. Razen teh mest je ekspedicija odkrila v okolici še sledove dveh starih krajev dolejši povsem neznanih. Tam še niso začeli kopati. Najdbe so švedsko-ameriške ekspedicije so določene za severno-ameriške, peruanske in švedske muzeje ter znanstvene ustanove.

Trdnjavsko zidovje Inkov

Iz Celja

— **Dvoje zanimivih predavanj na ljudskem vseučilišču** V risalnici meščanske šole bo predaval drevi ob 20. dr. Josip Mal, ravnatelj Narodnega muzeja v Ljubljani, o svetovnem nazoru starih Slovencev. V četrtek 27. t. m. ob 20. pa bo predaval g. Slavko Smolej z Jesenic o temi »Za svetom preko Karavank v Julije« ter predaval nad 200 krasnih barvnih diapozitivov.

— **V tretjem kolu šahovskega turnirja** v Celju so bili doseženi naslednji rezultati: Lorbek : Grašar 1:0, Fajs : Rupar 1:0, E. Csörgö : F. Schneider 1:0, Tavčar : Golja 1:0, K. Modic : J. Schneider 1:0. Partija Mirnik : inž. Sajovic je bila prekinjena. Četrto kolo bo odigrano v sredo 26. t. m. zvečer.

— **Napad in nesreča.** Ko se je vračal iz delavca Franc Brodnik iz Celja v domov, je v Teharju ustreliš nanj neznanec in ga zadel v desno nogo na koleno. V Smartnem ob Paki je skočil 12letni sin brozavnega mojstra Teodor Smerkolj pri igranju s štor in padel tako nesrečno, da si je nalomil levo nogo v gležnju. Oba poškodovanca so prepeljali v celjsko bolnico.

— **Kazen za roparski napad.** Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal 21letni delavec Martin Pikel z Vranskega zaradi razbojništva. Obtožen je bil, da je jeseni ob potoku Boljski pri Vranskem napadel delavca Ivana Zorka, ga pobil s kolom na tla, mu pokleknil na nrsi, mu vzel iz žepa 22 din in pobegnil. Pikel je tajil dejanje in izjavil, da je bil usodnega večera pri svoji teti. Pri razpravi pa je Ivan Zorko povzel, no potrdil, da ga je napadel in oropal Pikel. Sodišče je spoznalo Pikla za krivega in ga obsodilo na 1 leto in 4 mesece strogega zapor.

— **Obsodba slovenskega hotelirja** Okrožno sodišče v Celju je obravnavalo priziv 70letnega hotelirja Ivana Schullerja iz Slovenjegra Gradca, ki ga je bilo sresko sodišče v Slovenjem Gradcu obsodilo zaradi žalitve orožnika. Tudi okrožno sodišče je spoznalo Schullerja za krivega, ter ga obsodilo na 3 1/2 let k. z. na 7 dni zapor in na 2.000 din denarne kazni.

Iz Novega mesta

— **Pasji kontumaci.** Zaradi nedavnih pojavov steklih psov ki so popadali v novo-mestkem in trebanjskem sodnem okraju več oseb in živali, je sresko načelstvo odredilo za oba sodna okraja strogi pasji kontumaci. Vsi psi morajo biti do preklica pod strogo zaporo. Vsak pes, ki bo prosto tekal okrog brez gospodarja, bo pokončan. K sreči so bili vsi stekli psi, trije po številu, ki so se pojavili v Toplicah, zdinj vasi in Trpinah v mirenem okraju pokončani, vendar pa s tem ni še rečeno, da so dobile ugrize samo one osebe, ki so se prijavile. Povsem gotovo je, da so stekli psi popadli še več oseb, preden so prišli v te kraje. Zato bi bilo prav v interesu prizadetih samih, da javijo pristojni oblasti vsak še tako neznamen ugriz po kakem psu.

— **Izpraznjevanje greznic.** Nekateri hišni gospodarji v mestu, imajo vzlic prepovedi grdo navado, da izpraznjujejo svoje greznice kar pri belem dnevu. Tem ljudem je tudi vseeno, ali je dan deževen ali pa pripeka sonce. Iz odprtih greznic prelivajo gnojnico na vrtove, kjer se odpadki suše in povzročajo po celi sosesčini neznošen smrad. Prav bi bilo, če bi vse take gospodaje poklicali pristojni na odgovor in jih primerno poučili, da ni vse dovoljeno.

— **V interesu javne varnosti,** predvsem otrok bi bilo, da se primerno zaščiti strma Skalcijska cesta, ki vodi mimo kmetijske šole na Grmu in nad Bojančevim milnom. Cesta je povsem nezavarovana na strmini nad Težkim potokom, čigar breg je visok nad 40 m. Otroci, ki obiskujejo ljudski šoli v Smihelu, nabirajo ob lepih solnčnih dnevih razne splošadanske cvetice, ki jih je tu na solnčni strani polno. Sicer je strmina nekoliko zaraščena, kar pa ne nudi zadostne zaščite. Ponokod je strmina povsem navipljena. Tik pod strmin bregom je ozka, komaj dva metra široka cesta, ki vodi iz Smihela k Bojančevemu milnu, poleg pa je globoka struga Težkega potoka. Otroci, ki bi zdrknili s ceste po tem bregu, bi se onesveščeni po sunkih prileteli na spodnjo cesto, od koder bi ga vrg-

lo naravnost v potok. Zato je nujno potrebno, da se ta nevarni del ceste primeroma zavaruje in postavi potrebna ograja. Pred dnevi, ko so šli otroci po tej poti v šolo, so najmlajšega v družbi porinili na rob ceste nad nezavarovanim prepodom. Deček se je k sreči ujel za nek leskov grm, ki ga je obvaroval padca v prepod. Odnosno v potok. Sličnih dogodkov se je pripetilo že več. Tudi pri nabiranju cvetic zaidejo otroci na ta opasni kraj, ki ga je treba čim prej zavarovati, preden se bo pripetila kakšna hujša nesreča.

— **Nesnaga po mestnih ulicah.** Nekatero ulice v Novem mestu so podobne glede na čistoto bolj vaškim potom, kakor pa mestnim ulicam, kjer bi morala vladati le snaga in red. K že znani Gerdešičevi ulici, po kateri se pretaka cela kaluža polna amonijaka, sta se v tem pogledu sedaj pridružili tudi Dilančeva ulica in Skallovska cesta, po katerih veje svojstven duh. Pri tem pa nam ni potrebno še posebej omenjati ostalih začimb v obliki raznih odpadkov.

... za sokolskim praporom

Sokolski prosvetarji župe Ljubljana so zborovali

Ustanovitev prosvetnih okrožij in določitev smernice za novo delo

Ljubljana, 24. marca. Prosvetni odbor župe Ljubljana je sklical za večer celodnevni delovni sestanek društvenih in četnih prosvetarjev. Zborovanje je bilo v lutkovni dvorani Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Zbor je vodil predsednik ZPO br. dr. Simon Dolac. Dopoldne so bila predavanja, popoldne dve predavanji, nato pa razprava o bodočem prosvetnem delu župnih edinic. Uvodno predavanje je imel predsednik ZPO br. dr. Dolac, ki je govoril o sokolski prosveti, ki naj bo vedno v skladu s telovadnico. Vsaka edinica naj ima prosvetni odbor, ki naj organizira idejno šolo, predavanja, govore pred vrsto, skrbi za širjenje sokolskega tiska, za letovanja, proslave itd. Posebna skrb naj bo posvečena zlasti proslavi krajevega rojstnega dne in praznika zedinjenja. Tudi v upravnem pogledu naj prosvetni odbori skrbijo za točna poročila župi in okrožjem.

Župni zdravnik br. dr. Prodan je v predavanju »Sokolstvo in higiena« poudaril, naj sokolstvo aktivno sodeluje pri asanaciji naše vasi, v borbi proti socialnim boleznim, zlasti pa v borbi proti alkoholizmu, največjemu sovražniku našega naroda. Izredno zanimivo je bilo poglavje o evgeniki. Starosta Sokola v Zg. Šiški br. Janez Pohar je predaval o »Sokolstvu in slovanstvu«. Njegova tehtna izvajanja so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Največ zanimanja pa je zbudilo predavanje našega odličnega sokolskega strokovnjaka in pisatelja br. dr. Viktorja Murnika, ki je govoril o »Sokolski misli«. Prvi del je bil posvečen sokolski misli med našo srednješolsko mladino, drugi pa med našim obrtniškim naraščanjem. Želimo, da bi besede br. dr. Murnika padle na rodovitna tla in da bi se vse naše sokolovanje usmerilo po smernicah, ki jih je nam dal S. predavanje br. dr. Murnika je bil zaključen dopoldanski del sestanka.

Popoldne ob 14 je prvi predaval podpredsednik ZPO br. prof. Lojze Merčun, ki je očrtal zgodovino sokolstva pri Čehih, Ju-

goslovenih, Poljakih in Rusih. Br. Lojze Kovač je govoril o lutkarstvu v sokolstvu, podal smernice za to lepo vzgojno panogo in razkazal navzočim bratom lutkovne odre, katerim bo nudil ZPO vso pomoč.

Vsem predavateljem se je bratsko zanimali predsednik br. dr. Dolac, kakor je bila razprava o prosvetnem delu v bodočnosti.

Za predsednike prosvetnih okrožij so bili določeni: za ljubljansko okrožje br. prof. Lojze Merčun, za dolejško okrožje br. Vekoslav Figar iz Kočevja, za kamniško okrožje br. Tone Osovnik iz Domžal, za obmojno okrožje br. Rudolf Perhaček iz Dol. Logatec, dočim je bil poverjen Sokol v Litiji, da izbere predsednika za zasavsko okrožje.

Izredno zanimiva je bila tudi razprava o sokolskem tisku, o katerem je poročal župni podpredsednik br. Janko Jazbec. Glede lista »Sokolska volja«, ki ga izdaja Kolo Sokolov je podal izčrpano in stvarno poročilo br. Janez Horvat. O sokolskih odrh in garderobi je imel zanimivo poročilo delegat iz Kočevja br. Figar, ki je poudaril potrebo dobrih za sokolske odre primernih tger. Njegove predloge bo skušal ZPO realizirati v sporazumu z župno upravo in ZKD.

Obširna in stvarna je bila razprava o okrožnih in župnih prosvetnih tečajih. So-glasno je bilo sklenjeno, naj bi se prirečali prosvetni tečaji, v katerih bi predavali tečajniki sami, kar bi bilo velike koristi zanje same, obenem pa na ta način vzgojili kader dobrih prosvetnih delavcev. Župni starosta br. dr. Murnik je podal vzpodbudnih nasvetov za res pravo sokolsko prosvetno delo, ki naj bo prvenstveno v telovadnici, ker je prava sokolska vzgoja mogoča le v sokolski telovadnici.

S tem je bil dneveni red izčrpan in je predsednik br. dr. Dolac zaključil uspešen sestanek, ki naj bi rodil čim več lepih in trajnih uspehov.

Jubilej br. dr. Viktorja Murnika

Ljubljana, 24. marca. Br. dr. Viktor Murnik, starosta sokolske župe Ljubljana, častni starosta Ljubljanskega Sokola in bivši načelnik JSS in saveza SKJ bo praznovati jutri svoj 67. življenjski jubilej čil in krepak v krogu svoje rodbine in Ljubljanskega Sokola. Ime br. dr. Murnika je tako tesno zvezano z našim sokolstvom, da si ne moremo misliti večjih nastopov in tekem brez njegovega sodelovanja. Naš jubilar je že pred svetovno vojno ponesel s svojimi tekmovalci ime in čast slovenskega in pozneje jugoslovenskega sokolstva v tujino. Danes je br. dr. Viktor Murnik starosta sokolske župe Ljubljana, opravljal pa je v našem sokolstvu najvidnejše funkcije. Br. dr. Murnik je znan kot odlični telovadni strokovnjak svetovnega slovesa po svojih krasnih telovadnih skidbah, ki so dobile priznanje najodličnejših telovadnih strokovnjakov v Evropi. Njegov ugled se je zlasti dvignil v mednarodnem svetu l. 1928 pri olimpijskih igrah v Amsterdamu, kjer je njegova »Jugoslovenska epopeja«, ki so jo izvajali naši tekmovalci s spremljeva-

njem klavirja, doživela navdušeno odobravanje tisočev gledalcev na olimpijskem stadionu. Tudi kot sokolski strokovni pisatelj slovi naš jubilar. Ze pred svetovno vojno je izdal revijo »Slovenski Sokol«, ki je izhajala od l. 1904 do 25. junija leta 1914 pod njegovim uredništvom. Napisal je nebroj strokovnih razprav in člankov v sokolskih strokovnih listih, najpomembnejši pa sta njegovi znanstveni razpravi »Sokolstvo in kultura« in »Sokolstvo in življenje«. V zadnjem času se je posvetil temeljitemu študiju Tyrševega telovadnega sestava in se nam obeta nova znanstvena knjiga o tej Murnikovi razpravi.

Naj bodo te skromne vrstice posvečene jubileju odličnega Sokola br. dr. Viktorja Murnika, ki mu tudi mi želimo, da bi ga usoda ohranila našemu sokolstvu in narodu še čilega in krepkega do skrajnih mej človeškega življenja. Br. dr. Murniku: Na mnoga zdrava in srečna leta! Zdravo!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklca, izjave oeseda din 1.- davek posebej. Znamko - Popustov za uiae oglaae de priznamo. Za pismene odgovore glede malih oglasov je ureba pritoziti.

RAZNO

PREZENI STRUPE ki se nabirajo v tvojem telesu, z rednim uživanjem »AMBROZEVE MEDICE« Pristno dobite le v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska 6. 13. T.

MOSKI

PRI ŽIVČNI SLABOSTI poskusite OKASA tablete. Dobi se v vsaki lekarni. Po želji pošljemo literaturo. Pošljemo darilo. Izbavna DELINI. Stročja, krompir, zelje, kumara, paprika, čebula, česen, krompir, zelje, kumara, paprika, čebula, česen.

Otomane

Imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni. TAPETNIŠTVO E. ZAKRAJSEK Miklošičeva 34.

OGLASITE male oglaae

„Slov. Narodu“ ker so najcenejši

RESTAVRACIJO »VINTGAR«

oddamo s 1. majem t. i. v. n. j. - Pismene ponudbe do 1. aprila na Lesno industrijo »Vintgar«, p. Gorje pri Bledu, kjer so na vpogled tudi pogoj. 683

KUŠEJE

END. VEBAYNE. JUGOGRATICA. SREBETANJSKI 3.

KUPIMO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din. GOSPODINJE za medene potice rabite edino le ajdov med katerega dobite v MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 16. T.

LEŽECI GATER

circularko in vagonet, vse v popolnoma dobrem stanju, kupim. Ponudbe z navedbo cene na Martin Grafi, Virovitica 674

PLETILNI STROJ

Links-Links, rabljen, za na roko, številka 9-10-100, takoj kupim. Trikotaža »Zlatno Janje« Čakovec. 684

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din

LEPO STANOVANJE

dveh sob in pritlikan oddam 1. maja v Šmarci 8 minut od postaje Duplica, 4 ure Kamnik - Christof, vpokojeni sokolski ravnatelj, Šmarca-Kamnik. 659

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din

ODEJE

iz vaté in puha stare in nove. prevzamem v prvovrstno delo. HRIBAR, Marjin trg 2/III. 630

PUSKAR

z dolgoletno prakso - zmoežen vseh v stroko spadajočih del, isče premostitve. F. Frakelj, Klanc 43, Kranj. 672

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.- din

SESTSEDEZEN AVTO

Pontiac, dobre gume - tudi same gume - prodam. Cena din 1200 - 7000. Franc Glonkar, Trojane. 650

KREMOC

KOKS - DRVA

I. POGAČNIK

BOHORICEVA 5 - TEL. 20-50

ZENITEV

Najmanjši znesek 5.- din

VEDOVA POSESTNICA

se želi poročiti z vpokojencem. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Ljubljana« 686

Makulturni papir

proda uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 6